

5.3 ເນື້ອໃນສິລະປະສຶກສາ

ສິລະປະດົນຕີ: ເນື້ອໃນການຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບດົນຕີປະກອບດ້ວຍທິດສະດີດົນຕີ, ການຮ້ອງເພງ, ຂັບ, ລຳ, ປະຫວັດນັກປະພັນເພງ, ການຫຼິ້ນເຄື່ອງດົນຕີພື້ນເມືອງ ລາວ, ເຄື່ອງດົນຕີສາກົນ ແລະ ການສະແດງລະຄອນ.

ນາດຕະສິນ: ການຟ້ອນລຳວົງລາວມາດຕະຖານ, ການຟ້ອນຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ການຟ້ອນຕາມບົດຟ້ອນຕ່າງໆ ແລະ ການເຕັ້ນລຳແບບສາກົນ.

ຫັດຖະກຳ: ການຈັກສານ, ການປະດິດເຄື່ອງຫຼິ້ນ, ເຄື່ອງໃຊ້, ເຄື່ອງປະດັບ...
ສິລະປະກຳ: ການແຕ້ມຮູບ, ການແກະສະຫຼັກ, ການປັ້ນ, ການອອກແບບ, ຕົກແຕງ, ປະດັບປະດາ...

5.4 ວິທີການສຶກສາອົບຮົມດ້ານສິລະປະສຶກສາ

1) ຈັດຕັ້ງການຮຽນ-ການສອນກ່ຽວກັບສິລະປະສຶກສາໃນວິຊາຮຽນສະເພາະ ເຊັ່ນ: ສິລະປະດົນຕີ, ສິລະປະກຳ, ຫັດຖະກຳ ແລະ ອື່ນໆ;

2) ສຶກສາອົບຮົມຄວາມຮູ້ທາງດ້ານສິລະປະຜ່ານວິຊາຮຽນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ; ຜ່ານກິດຈະກຳນອກຫຼັກສູດ ແລະ ຂະບວນການຕ່າງໆ;

3) ສົມທົບການຮຽນທິດສະດີກັບການລົງມືປະຕິບັດຕົວຈິງ, ໃນນັ້ນໃຫ້ເນັ້ນພາກ ປະຕິບັດຕົວຈິງເພື່ອໃຫ້ນັກຮຽນມີທັກສະ;

4) ນຳໃຊ້ສື່ເຕັກໂນໂລຊີການສຶກສາເຂົ້າໃນການຮຽນ-ການສອນ ແລະ ເຝິກ ແອບສິລະປະເຊັ່ນ: ສື່ສົ່ງພິມ, ສື່ເອເລັກໂຕຣນິກ, ເຄື່ອງດົນຕີ, ອຸປະກອນຊະນິດ ຕ່າງໆ, ອິນເຕີເນັດ ແລະ ອື່ນໆ;

5) ສົມທົບການສຶກສາໃນໂຮງຮຽນແລະນອກໂຮງຮຽນກັບການສຶກສາໃນຄອບຄົວ ແລະ ຊຸມຊົນ;

6) ຈັດຕັ້ງການແຂ່ງຂັນ ແລະ ການໄປທັດສະນະສຶກສາແລກປ່ຽນບົດຮຽນ;

7) ຈັດຕັ້ງການເຝິກອົບຮົມໄລຍະສັ້ນ ເປັນຕົ້ນ.

ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ

ເອກະສານ 3 ລັກສະນະ ແລະ 5 ຫຼັກກຳນົດການສຶກສາຂອງລາວ

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, 2013

ເນັ້ນໃຫ້ຜູ້ຮຽນມີຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະກ່ຽວກັບສິລະປະກຳ ແລະ ສິລະປະດົນຕີ; ຮັກຄວາມສວຍງາມ, ມີຈິດໃຈອອນໂຍນ, ມີຄວາມຄິດລິເລີ່ມ, ຈົນຕະນາການ ແລະ ມີຄວາມຄິດສ້າງສັນງານສິລະປະ; ເຫັນຄຸນຄ່າທາງສິລະປະ ແລະ ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນຊີວິດປະຈຳວັນ.

5.2 ຈຸດໝາຍຂອງສິລະປະສຶກສາ

ສິລະປະສຶກສາເນັ້ນການພັດທະນາຜູ້ຮຽນໃຫ້ມີຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະທີ່ຈຳເປັນດັ່ງນີ້:

- 1) ມີຄວາມຮູ້ທາງດ້ານດົນຕີ, ເຫັນຄຸນຄ່າຂອງດົນຕີ, ມັກຊິມ, ມັກຟັງດ້ວຍຄວາມຊື່ນຊົມ ແລະ ສາມາດໝູນໃຊ້ຄວາມຮູ້ທາງດົນຕີເຂົ້າໃນຊີວິດປະຈຳວັນ;
- 2) ມີຄວາມຮູ້, ເຂົ້າໃຈ ແລະ ສະແດງອອກທາງນາດຕະສິນເຊັ່ນ: ການຟ້ອນລຳວົງລາວມາດຕະຖານ ແລະ ການເຕັ້ນລຳແບບສາກົນຢ່າງຄ່ອງແຄ້ວ;
- 3) ມີຄວາມຮູ້, ຈົນຕະນາການ ແລະ ມີຫົວຄິດປະດິດສ້າງທາງດ້ານສິລະປະກຳ; ສາມາດນຳໃຊ້ສິລະປະກຳເຂົ້າໃນຊີວິດປະຈຳວັນ ແລະ ວຽກງານເຊັ່ນ: ການອອກແບບ, ການແຕ້ມ ແລະ ການຕົກແຕ່ງປະດັບປະດາ, ການຮັກສາຄວາມສະອາດ, ຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ ແລະ ຄວາມມັກຄວາມສວຍຄວາມງາມເປັນຕົ້ນ;
- 4) ເຂົ້າໃຈຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງສິລະປະ (ດົນຕີ, ນາດຕະສິນ, ສິລະປະກຳ), ປະຫວັດສາດ ແລະ ວັດທະນະທຳ;
- 5) ສາມາດວິເຄາະ, ວິຈານຄຸນຄ່າຂອງງານສິລະປະ (ດົນຕີ, ນາດຕະສິນ ແລະ ສິລະປະກຳ);
- 6) ເຫັນຄຸນຄ່າຂອງສິລະປະ (ດົນຕີ, ນາດຕະສິນ ແລະ ສິລະປະກຳ) ທີ່ເປັນມໍລະດົກທາງດ້ານວັດທະນະທຳ, ພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນ, ພູມປັນຍາຂອງຊາດລາວ ແລະ ສາກົນ.

ມີສະຕິລະວັງຕົວ ແລະ ກຽມພ້ອມຮັບໃຊ້ຊາດ. ເນື້ອໃນການຮຽນຮູ້ຕົ້ນຕໍແມ່ນລະບຽບກົດໝາຍກ່ຽວກັບການປ້ອງກັນຊາດ-ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ, ລະບຽບຮູບແຖວພັນຖານ, ສິລະປະຍຸດ (ທິດສະດີ, ວິທີການນຳໃຊ້ປືນ ແລະ ລະເບີດ) ແລະ ຍຸດທະວິທີເຄື່ອນຍ້າຍໃນສະໜາມເປັນຕົ້ນ.

4.4 ວິທີການສຶກສາອົບຮົມດ້ານພະລະສຶກສາ

- 1) ຈັດຕັ້ງການຮຽນ-ການສອນກ່ຽວກັບພະລະສຶກສາໃນວິຊາຮຽນສະເພາະເຊັ່ນ: ພະລະສຶກສາ, ກິລາ, ສຸຂະສຶກສາ ເປັນຕົ້ນ;
- 2) ສຶກສາອົບຮົມຄວາມຮູ້ທາງດ້ານສຸຂະສຶກສາຜ່ານວິຊາຮຽນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ; ຜ່ານກິດຈະກຳນອກຫຼັກສູດ ແລະ ຂະບວນການຕ່າງໆ;
- 3) ສົມທົບການຮຽນທິດສະດີກັບການລົງມືປະຕິບັດຕົວຈິງ, ໃນນັ້ນໃຫ້ເນັ້ນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງເພື່ອໃຫ້ນັກຮຽນມີທັກສະ;
- 4) ນຳໃຊ້ສື່ເຕັກໂນໂລຊີການສຶກສາເຂົ້າໃນການຮຽນ-ການສອນ, ການເຝິກແອບພະລະສຶກສາ ແລະ ກິລາເຊັ່ນ: ສື່ສົ່ງພິມ, ສື່ເອເລັກໂຕຣນິກ, ອຸປະກອນກິລາ ຊະນິດຕ່າງໆ, ອິນເຕີເນັດ ແລະ ອື່ນໆ;
- 5) ສົມທົບການສຶກສາໃນໂຮງຮຽນກັບການສຶກສາໃນຄອບຄົວແລະຊຸມຊົນ;
- 6) ຈັດຕັ້ງການແຂ່ງຂັນ ແລະ ການໄປທັດສະນະສຶກສາແລກປ່ຽນບົດຮຽນ;
- 7) ຈັດຕັ້ງການເຝິກອົບຮົມໄລຍະສັ້ນ.

5. ສິລະປະສຶກສາ

5.1 ຄວາມໝາຍຂອງສິລະປະສຶກສາ

ສິລະປະ ມີຫຼາຍຄວາມໝາຍຄື: ໝາຍເຖິງສີ່ມີ, ສີ່ມີທາງການຊ່າງ, ການປະດັບ, ການເຮັດໃຫ້ວິຈິດພິດສະດານຕ່າງໆ; ຄວາມງົດງາມ, ຄວາມອອນໂຍນ, ຄວາມພາກພຽນປານິດ; ການສະແດງອອກອາລົມສະເທືອນໃຈໃຫ້ເຫັນປະຈັກ; ຫັດຖະກຳ, ວິຈິດສິນ ເປັນຕົ້ນ. ສິລະປະສຶກສາໝາຍເຖິງການຮຽນສິລະປະໂດຍ

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນາຖາວອນ

ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ

ເລກທີ 1856 /ສສກ/013

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ 06 MAR 2013

ຂໍ້ຕົກລົງຂອງລັດຖະມົນຕີ

ວ່າດ້ວຍການນຳໃຊ້ເອກະສານ 3 ລັກສະນະ ແລະ 5 ຫຼັກມູນການສຶກສາ

ເຫັນຕາມ: ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍລັດຖະບານແຫ່ງ ສ.ປ.ປ ລາວ ສະບັບເລກທີ 02/ສພຊ, ລົງວັນທີ 6/5/ 2003;

ເຫັນຕາມ: ດຳລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງແລະການເຄື່ອນໄຫວຂອງກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ສະບັບເລກທີ 282ນຍ, ລົງວັນທີ 7 ກັນຍາ 2011.

ເຫັນຕາມ: ການສະເໜີຂອງກົມຈັດຕັ້ງ ແລະ ພະນັກງານ.

ລັດຖະມົນຕີວ່າການກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ
ຈຶ່ງຕົກລົງ:

ມາດຕາ 1: ອະນຸຍາດໃຫ້ຈັດພິມ ແລະ ນຳໃຊ້ເອກະສານກ່ຽວກັບ 3 ລັກສະນະ
ແລະ 5 ຫຼັກມູນການສຶກສາຂອງລາວໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ.

ມາດຕາ 2: ໃຫ້ກົມຈັດຕັ້ງ ແລະ ພະນັກງານ, ຫ້ອງການກະຊວງ, ກົມອະນຸບານ
ແລະ ປະຖົມສຶກສາ, ກົມມັດທະຍົມສຶກສາ, ກົມສ້າງຄູ, ສະຖາ
ບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດການສຶກສາ, ສະຖາບັນພັດທະນາການບໍລິ
ຫານການສຶກສາ, ກົມພະລະ ແລະ ສິລະປະສຶກສາ, ກົມອາຊີວະສຶກ
ສາ, ກົມການສຶກສາຊັ້ນສູງ, ກົມການສຶກສານອກໂຮງຮຽນ, ພະແນກ
ສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາແຂວງ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ພາກ
ສ່ວນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຈົ່ງຮັບຮູ້ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂໍ້ຕົກລົງສະບັບ
ນີ້ ຕາມໜ້າທີ່ຂອງໃຜລາວໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນດີ.

ມາດຕາ 3: ຂໍ້ຕົກລົງສະບັບນີ້ມີຜົນສັກສິດນັບແຕ່ມີລົງລາຍເຊັນເປັນຕົ້ນໄປ.

ລັດຖະມົນຕີວ່າການກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ

ດຣ. ພັນຄຳ ວິພາວັນ

7) ເສີມສ້າງສຸຂະພາບ, ປະສິດທິພາບໃນການເຮັດວຽກ ແລະ ການປ້ອງກັນ
ພະຍາດ;

8) ປ້ອງກັນ ແລະ ຫຼີກເວັ້ນປັດໄຈສ່ຽງ, ພິດຕິກຳສ່ຽງຕໍ່ສຸຂະພາບ, ອຸປັດຕິເຫດ,
ການໃຊ້ຢາ, ສານເສບຕິດ ແລະ ຄວາມຮຸນແຮງ.

4.3 ເນື້ອໃນພະລະສຶກສາ

ພະລະສຶກສາ: ເນື້ອໃນການຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບພະລະສຶກສາຕົ້ນຕໍແມ່ນການຫັດ
ກາຍະບໍລິຫານ, ເກມ (ແບບຫຼິ້ນ), ກາຍະກຳ (ກາຍະກຳເສລີ, ປື້ນຂວ້າປື້ນທາງາຍ,
ຕີລັງກາ, ຄານຄູ່, ຄານຄຶກ...), ແລ່ນ ແລະ ລານ (ເຕັ້ນສູງ, ເຕັ້ນຍາວ, ການແກວ່ງ,
ການຊັດຫຼາວ, ການແລ່ນ...).

ກິລາ: ເນື້ອໃນການຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບກິລາລວມມີການຫຼິ້ນບານເຕະ, ບານສົ່ງ,
ກະຕໍ່, ປົງບ່ອງ ແລະ ອື່ນໆ. ນອກນັ້ນຍັງມີການຫຼິ້ນກິລາພື້ນເມືອງເຊັ່ນ: ຍິງໜ້າ,
ສັບໝາກຂາງ... ຕາມເງື່ອນໄຂຕົວຈິງຂອງແຕ່ລະ ທ້ອງຖິ່ນ.

ສຸຂະສຶກສາ: ເນື້ອໃນການຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບສຸຂະສຶກສາ ແມ່ນສອດແຊກຢູ່
ໃນວິຊາໂລກອອ້ມຕົວເຮົາສຳລັບຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ, ວິຊາວິທະຍາສາດທຳມະ
ຊາດສຳລັບຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນຕົ້ນ ແລະ ວິຊາຊີວະວິທະຍາສຳລັບຊັ້ນ
ມັດທະຍົມສຶກສາຕອນປາຍ. ເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍແມ່ນການຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບຮ່າງກາຍ
ຂອງຄົນ, ການຮັກສາສຸຂະພາບ, ການປ້ອງກັນພະຍາດ ແລະ ສິ່ງເສບຕິດ; ຄວາມ
ຮູ້ກ່ຽວກັບໄພຊະນາການ, ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ແລະ ການປະຖົມພະຍາບານ
ເປັນຕົ້ນ.

ວິຊາການປ້ອງກັນຊາດ-ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ: ເປັນວິຊາຮຽນໜຶ່ງທີ່ຈັດ
ການຮຽນການສອນນັບແຕ່ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍຂຶ້ນໄປ ໂດຍມີຈຸດປະສົງ
ໃຫ້ຜູ້ຮຽນມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບຫຼັກການ, ທິດສະດີ ແລະ ພາກປະຕິບັດຕົວຈິງກ່ຽວ
ກັບການນຳໃຊ້ອາວຸດ ແລະ ຍຸດທະວິທີຂັ້ນພື້ນຖານທາງດ້ານການປ້ອງກັນຕົວ;

ນາດ້ານຮ່າງກາຍ, ຈິດໃຈ, ອາລົມ, ສັງຄົມ ແລະ ສະຕິປັນຍາໃຫ້ສົມບູນ.

ສຸຂະສິກສາແມ່ນການສຶກສາກ່ຽວກັບການເສີມສ້າງສຸຂະພາບພະລານາໄມ, ການປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ເກີດພະຍາດ ແລະ ການຮັກສາໃຫ້ມີສຸຂະພາບແຂງແຮງຢູ່ສະເໝີ. ສຸຂະສິກສາຈະເນັ້ນໃຫ້ຜູ້ຮຽນມີຄວາມຮູ້, ຄຳນິຍົມ, ພຶດຕິກຳ ແລະ ການປະຕິບັດກ່ຽວກັບສຸຂະພາບ ເພື່ອໃຫ້ຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ມີພັດທະນາການສົມກັບໄວອາຍຸ. ຄົນທີ່ມີສຸຂະພາບກາຍ ແລະ ຈິດໃຈດີຍອມຈະມີຄວາມສຸກ, ມີຄວາມສາມາດຮຽນ, ອອກແຮງງານ ຫຼື ປະຕິບັດໜ້າທີ່ໄດ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ.

4.2 ຈຸດໝາຍຂອງພະລະສິກສາ

ພະລະສິກສາເນັ້ນການພັດທະນາຜູ້ຮຽນໃຫ້ມີຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະທີ່ຈຳເປັນ, ມີສຸຂະພາບພະລານາໄມສົມບູນດັ່ງນີ້:

- 1) ເຂົ້າໃຈກົດເກນທຳມະຊາດຂອງການຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ພັດທະນາການຂອງມະນຸດ;
- 2) ມີຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະກ່ຽວກັບການເຝິກແອບ, ການອອກກຳລັງກາຍ, ການຫຼິ້ນເກມ (ແບບຫຼິ້ນ) ແລະ ການຫຼິ້ນກິລາປະເພດຕ່າງໆ;
- 3) ເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບເພດສິກສາ (ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ), ມີທັກສະ ແລະ ມີພຶດຕິກຳທີ່ຖືກຕ້ອງໃນການດຳລົງຊີວິດ;
- 4) ມີຄວາມຮູ້ດ້ານຫຼັກການ ແລະ ວິທີການກ່ຽວກັບການບໍລິໂພກອາຫານ, ການເລືອກໃຊ້ຜະລິດຕະພັນ ແລະ ການບໍລິການສຸຂະພາບທີ່ຖືກຕ້ອງ;
- 5) ຮູ້ດູແລຕົນເອງໃຫ້ມີສຸຂະພາບແຂງແຮງ ແລະ ມີບຸກຄະລິກກະພາບທີ່ດີສະເໝີ;
- 6) ຮັກການອອກກຳລັງກາຍ ແລະ ການຫຼິ້ນກິລາປະເພດຕ່າງໆ; ເຝິກແອບຮ່າງກາຍເປັນປະຈຳຢ່າງ ສະໝໍ່າສະເໝີ, ມີລະບຽບວິໄນ, ເຄົາລົບກິດ, ກະຕິກາ, ເຄົາລົບສິດທິ, ມີນ້ຳໃຈນັກກິລາ, ນ້ຳໃຈແຂງຂັນ ແລະ ມີນິຍົມການຫຼິ້ນ ຫຼື ການຊົມກິລາ;

ຄຳນຳ

ເອກະສານ 3 ລັກສະນະ ແລະ 5 ຫຼັກມູນການສຶກສາຂອງລາວສະບັບນີ້ ເປັນເອກະສານຜັນຂະຫຍາຍແນວທາງການສຶກສາຂອງພັກ ເຊິ່ງໄດ້ຮຽບຮຽງຂຶ້ນເພື່ອເປັນເອກະສານອ້າງອີງ ແລະ ເປັນທິດທາງແບບກວ້າງໄວ້ສຳລັບນຳໃຊ້ເຜີຍແຜ່, ເຝິກອົບຮົມ ແລະ ປະກອບການສອນ. ນອກຈາກນັ້ນ ກໍເປັນ ເອກະສານອ້າງອີງສຳລັບຜູ້ບໍລິຫານການສຶກສາ, ຄູອາຈານ, ນັກພັດທະນາຫຼັກສູດ, ນັກຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພາກສ່ວນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອນຳໄປພັດທະນາເອກະສານຕ່າງໆກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ມາດຕະຖານຂອງໂຮງຮຽນ, ຫຼັກສູດ, ການຈັດຕັ້ງການຮຽນການສອນ, ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ, ການວັດ ແລະ ປະເມີນຜົນການສຶກສາສຳລັບແຕ່ລະຊັ້ນ ແລະ ແຕ່ລະສາຍຕໍ່ໄປ.

ໃນການຄົ້ນຄວ້າຮຽບຮຽງເອກະສານສະບັບນີ້, ຄະນະຮຽບຮຽງໄດ້ອີງໃສ່ແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງພັກ, ກົດໝາຍຂອງລັດ, ໄດ້ສຶກສາເອກະສານກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຂອງພັກ, ເອກະສານກອງປະຊຸມວຽກງານສຶກສາ, ຍຸດທະສາດການສຶກສາ, ປະຫວັດການສຶກສາ, ຫຼັກສູດ, ວິທີການສຶກສາ ແລະ ອື່ນໆຂອງລາວ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ເອກະສານກ່ຽວກັບ 3 ລັກສະນະ ແລະ 5 ຫຼັກມູນການສຶກສາຂອງລາວທີ່ພິມອອກນັບແຕ່ປີ 1974 ເປັນຕົ້ນມາ. ນອກຈາກນັ້ນ ກໍໄດ້ສຶກສາເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງຕ່າງປະເທດ ແລະ ເອກະສານຂອງ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ຕື່ມອີກ.

ເອກະສານສະບັບນີ້ໄດ້ຜ່ານການກວດແກ້ຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ໄດ້ປັບປຸງແກ້ໄຂ ໃນດ້ານພື້ນຖານຕາມຄວາມເຫັນຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມກວດຜ່ານດັ່ງກ່າວແລ້ວ. ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາຫວັງວ່າເອກະສານສະບັບນີ້ຈະຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ບໍລິຫານການສຶກສາ, ຄູອາຈານ, ນັກພັດທະນາຫຼັກສູດ, ນັກຄົ້ນຄວ້າ, ນັກສຶກສາ ແລະ ຜູ້ທີ່ສົນໃຈທັງຫຼາຍເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບແນວທາງການສຶກສາດັ່ງກ່າວ ບໍ່ຫຼາຍກໍໜ້ອຍ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນເວລານຳໃຊ້ຕົວຈິງ

ຖ້າທ່ານພົບເຫັນຈຸດຂາດຕົກບົກພ່ອງກໍຂໍໃຫ້ສົ່ງຄວາມຄິດເຫັນຂອງທ່ານໄປຍັງ
ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ເພື່ອຈະໄດ້ປັບປຸງແກ້ໄຂໃຫ້ເອກະສານ ສະ
ບັບນີ້ສົມບູນຢັ້ງຢືນ.

ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ

3.4 ວິທີການສຶກສາອົບຮົມດ້ານແຮງງານສຶກສາ

- 1) ຈັດຕັ້ງການຮຽນ-ການສອນກ່ຽວກັບແຮງງານສຶກສາໃນວິຊາຮຽນສະເພາະ
ເຊັ່ນ: ວິຊາເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ພື້ນຖານວິຊາຊີບໃນສາມັນສຶກສາ, ວິຊາເຕັກນິກ
ແລະ ວິຊາຊີບສຳລັບອາຊີວະສຶກສາ ແລະ ການສຶກສາຊັ້ນສູງ;
- 2) ສຶກສາອົບຮົມນໍ້າໃຈຮັກການອອກແຮງງານຜ່ານວິຊາຮຽນຕ່າງໆໃນທຸກຊັ້ນ,
ທຸກສາຍ; ຜ່ານກິດຈະກຳນອກຫຼັກສູດ ແລະ ຂະບວນການຕ່າງໆ;
- 3) ສົມທົບການຮຽນທິດສະດີກັບການລົງມືປະຕິບັດຕົວຈິງ, ໃນນັ້ນໃຫ້ເນັ້ນພາກ
ປະຕິບັດຕົວຈິງເພື່ອໃຫ້ນັກຮຽນມີທັກສະ;
- 4) ນຳໃຊ້ສື່ເຕັກໂນໂລຊີການສຶກສາເຂົ້າໃນການຮຽນ-ການສອນກ່ຽວກັບແຮງ
ງານສຶກສາເຊັ່ນ: ສື່ສົ່ງພິມ, ສື່ເອເລັກໂຕຣນິກ, ເຄື່ອງມື, ອຸປະກອນຊະນິດຕ່າງໆ,
ອິນເຕີເນັດ ແລະ ອື່ນໆ;
- 5) ສົມທົບການສຶກສາໃນໂຮງຮຽນ ແລະ ນອກໂຮງຮຽນກັບການສຶກສາໃນຄອບ
ຄົວ ແລະ ຊຸມຊົນ;
- 6) ຈັດຕັ້ງການໄປທັດສະນະສຶກສາໃນຂະແໜງການເສດຖະກິດ, ໂຮງຈັກໂຮງ
ງານ ແລະ ບໍລິສັດຕ່າງໆ;
- 7) ຮ່ວມມືກັບທຸກພາກສ່ວນໃນສັງຄົມເພື່ອສຶກສາອົບຮົມຜູ້ຮຽນໃຫ້ກາຍເປັນ
ກຳລັງແຮງງານທີ່ມີຄຸນນະພາບ.

4. ພະລະສຶກສາ

4.1 ຄວາມໝາຍຂອງພະລະສຶກສາ

ພະລະໝາຍເຖິງກຳລັງ, ເຫື່ອແຮງ. ພະລະສຶກສາ ໝາຍເຖິງການສຶກສາໃນ
ທາງອອກກຳລັງກາຍ ເພື່ອໃຫ້ຮ່າງກາຍ ແລະ ສຸຂະພາບແຂງແຮງ. ພະລະສຶກ
ສາມຸ່ງເນັ້ນໃຫ້ຜູ້ຮຽນໃຊ້ກິດຈະກຳການເຄື່ອນໄຫວ, ການອອກກຳລັງກາຍ, ການ
ຫຼິ້ນເກມ (ແບບຫຼິ້ນຕ່າງໆ) ແລະ ການຫຼິ້ນກິລາເປັນເຄື່ອງມືໃນການພັດທະ

ການຕັດຫຍິບ, ການຖັກແສວ; ການປະດິດເຄື່ອງຫຼິ້ນ, ເຄື່ອງໃຊ້ ແລະ ເຄື່ອງປະດັບ ເປັນຕົ້ນ.

ວິຊາກະສິກຳ: ໃຫ້ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານ ແລະ ທັກສະທີ່ຈຳເປັນກ່ຽວກັບເຕັກນິກການປູກຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດ ເຊັ່ນ: ການປູກ ແລະ ຂະຫຍາຍພັນໄມ້ດ້ວຍວິທີຕ່າງໆ, ການປູກເຂົ້າ, ຜັກ, ເຫັດ ແລະ ການປູກຕົ້ນໄມ້ກິນ ໝາກຊະນິດຕ່າງໆ; ການລ້ຽງສັດປີກ, ໝູ, ກົບ, ປາ, ງົວ, ຄວາຍ ແລະ ອື່ນໆ.

ວິຊາການຊ່າງ: ໃຫ້ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານ ແລະ ທັກສະທີ່ຈຳເປັນກ່ຽວກັບຊ່າງໄຟຟ້າ, ຊ່າງກໍ່ສ້າງເຄຫະ ສະຖານ (ຊ່າງໄມ້, ຊ່າງກໍ່), ຊ່າງໂລຫະ, ຊ່າງສ້ອມແປງລົດ ແລະ ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບທຸລະກິດ.

ນອກຈາກນັ້ນ, ໃນໂຮງຮຽນສາມັນສຶກສາຍັງມີກິດຈະກຳແນະນຳວິຊາຊີບ ເຊິ່ງເປັນກິດຈະກຳນອກຫຼັກສູດ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວອອກແຮງງານ ເພື່ອສາທາລະນະປະໂຫຍດອື່ນໆຕື່ມອີກ.

ການສ້າງ ແລະ ພັດທະນາສີມືແຮງງານດຳເນີນດ້ວຍຫຼາຍຮູບການເຊັ່ນ: ການຮຽນຢູ່ໂຮງຮຽນ, ສູນເຝິກ ອົບຮົມ ແລະ ພັດທະນາສີມືແຮງງານ, ການເຝິກຢູ່ໃນໜ້າວຽກຕົວຈິງ, ການໄປທັດສະນະສຶກສາ, ການຖອດ ຖອນບົດຮຽນ ແລະ ກິດຈະກຳອື່ນໆກ່ຽວກັບການສົ່ງເສີມສີມືແຮງງານ.

ໃນສູນເຝິກອົບຮົມ, ເນື້ອໃນແຮງງານສຶກສາເລັ່ງໃສ່ໃນການເຝິກອົບຮົມທາງດ້ານເຕັກນິກ, ວິຊາຊີບ ແລະ ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບທຸລະກິດເພື່ອຍົກລະດັບທັກສະຊີວິດ ແລະ ຄຸນນະພາບຊີວິດ.

ໃນໂຮງຮຽນເຕັກນິກ, ວິຊາຊີບ ແລະ ການສຶກສາຊັ້ນສູງ, ເນື້ອໃນແຮງງານສຶກສາ ເລັ່ງໃສ່ຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການກຳລັງແຮງງານທີ່ມີຄຸນນະພາບໃຫ້ແກ່ຂະແໜງການຕ່າງໆ ເປັນຕົ້ນແມ່ນຂະແໜງການເສດຖະກິດ, ກະສິກຳ, ປ່າໄມ້, ການຄ້າ, ອຸດສາຫະກຳ, ໂຍທາ, ການທ່ອງທ່ຽວ, ການບໍລິການ ແລະ ອື່ນໆ.

ສາລະບານ

ພາກທີ I: ລັກສະນະຂອງການສຶກສາ.....1

1. ລັກສະນະຊາດ.....2
2. ລັກສະນະວິທະຍາສາດ ແລະ ທັນສະໄໝ.....6
3. ລັກສະນະມະຫາຊົນ10

ພາກທີ II: ຫຼັກມູນການສຶກສາ14

1. ຄຸນລິມະທັດສຶກສາ.....14
2. ບັນຍາສຶກສາ18
3. ແຮງງານສຶກສາ.....27
4. ພະລະສຶກສາ31
5. ສິລະປະສຶກສາ34

- 6) ມີຄວາມຮູ້ ແລະ ມີຄວາມສາມາດໃນການວາງແຜນ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນການອອກແຮງງານເພື່ອຜະລິດ ຫຼື ວຽກງານ;
- 7) ມີຄຸນສົມບັດ, ທັດສະນະ ແລະ ຄຳນິຍົມທີ່ດີຕໍ່ການອອກແຮງງານ ແລະ ຕໍ່ຜູ້ອອກແຮງງານ;
- 8) ມີຄວາມດຸໝິ່ນໃນການອອກແຮງງານ, ປະຢັດ ແລະ ປະກອບອາຊີບ ທີ່ສຸຈະລິດ;
- 9) ມີຄຳນິຍົມເປັນຜູ້ຜະລິດຫຼາຍກວ່າເປັນຜູ້ຊົມໃຊ້; ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດຢ່າງກຸ້ມຄຳ ແລະ ຖືກວິທີ;
- 10) ຮູ້ຈັກທຳການຜະລິດ, ຮູ້ນຳໃຊ້ ແລະ ປົກປັກຮັກສາຜົນຜະລິດ, ຮູ້ຈັກຄຸນ ຄ່າ ແລະ ຮັກຫອມຜົນຜະລິດ ແລະ ຜູ້ອອກແຮງງານ;
- 11) ຮູ້ນຳໃຊ້, ຮູ້ດັດແປງ ແລະ ຮູ້ປົກປັກຮັກສາເຄື່ອງມືການອອກແຮງງານ.

3.3 ເນື້ອໃນແຮງງານສຶກສາ

ເນື້ອໃນແຮງງານສຶກສາໃນໂຮງຮຽນສາມັນລວມຢູ່ໃນວິຊາຮຽນຕ່າງໆເປັນ ຕົ້ນແມ່ນວິຊາ ເຕັກໂນໂລຊີ ຫຼື ພື້ນຖານວິຊາຊີບ. ເຕັກໂນໂລຊີໃນພື້ນຖານວິຊາ ຊີບໝາຍເຖິງຄວາມຄິດ, ພູມປັນຍາ, ເຕັກນິກ, ຂະບວນການເຮັດວຽກ, ເຄື່ອງມື ແລະ ວັດສະດຸອຸປະກອນ ເຊິ່ງເມື່ອນຳໃຊ້ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ແລ້ວ ເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດມີຄຸນ ນະພາບ, ຜະລິດໄດ້ຫຼາຍ, ປະຢັດເວລາ ແລະ ປະຢັດແຮງງານ. ວິຊາພື້ນຖານ ວິຊາຊີບມີຈຸດປະສົງພັດທະນານັກຮຽນໃຫ້ມີຄວາມຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຂະ ບວນການເຕັກໂນໂລຊີ ຕາມລາຍວິຊາເຊັ່ນ: ການເຮືອນ, ກະສິກຳ, ການຊ່າງ (ຊ່າງໄຟຟ້າ, ຊ່າງໄມ້, ຊ່າງກໍ່ສ້າງເຄຫະສະຖານ, ຊ່າງໂລຫະ, ຊ່າງລົດຍົນ) ແລະ ວິຊາທຸລະກິດ ເປັນຕົ້ນ.

ວິຊາການເຮືອນ: ໃຫ້ຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະໃນການທຳຄວາມສະອາດ ແລະ ປົກປັກຮັກສາທີ່ຢູ່ອາໄສ, ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ; ການປຸງແຕ່ງອາຫານ, ການບໍລິການ,

1. ລັກສະນະຊາດ

1.1 ຄວາມໝາຍ

ການສຶກສາທີ່ມີລັກສະນະຊາດໝາຍເຖິງ ການສຶກສາຕ້ອງແມ່ນຂອງຊາດ ແລະ ຮັບໃຊ້ຊາດ. ການສຶກສາຕ້ອງແມ່ນການສຶກສາຂອງຊາດທີ່ມີເອກະລາດ, ເປັນເຈົ້າຕົນເອງ ແລະ ມັນຕ້ອງຮັບໃຊ້ໜ້າທີ່ສ້າງສາພັດທະນາປະເທດຊາດ, ນຳເອົາຄວາມສຸກມາໃຫ້ປະຊາຊົນລາວ ແລະ ນຳເອົາຄວາມສິວິໄລ ຄວາມຈະເລີນກ້າວໜ້າມາໃຫ້ປະເທດຊາດ (ໄກສອນ ພິມວິຫານ, 1974. ຊາບຊຶມແນວທາງການສຶກສາຂອງພັກ, ຕັ້ງໜ້າຂະຫຍາຍພາລະກິດການສຶກສາ. ໜ້າ 39).

1.2 ຈຸດໝາຍ

ຈຸດໝາຍຂອງການສຶກສາທີ່ມີລັກສະນະຊາດແມ່ນແນໃສ່ສ້າງຄົນລາວໃຫ້ມີຄວາມຮັກຊາດລາວ, ຮັກບ້ານເກີດເມືອງນອນ, ພູມໃຈໃນກຽດສັກສີ ແລະ ຄວາມເປັນລາວ, ມີຄວາມສາມັກຄີເປັນປົກແຜ່ນແໜ້ນໜາ, ເປັນພົນລະເມືອງດີ, ມີລະດັບການສຶກສາ, ມີຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດ, ມີທົ່ວຄິດປະດິດສ້າງ, ມີວິຊາຊີບ ແລະ ມີສຸຂະພາບແຂງແຮງ ເພື່ອຮັບໃຊ້ໃຫ້ແກ່ພາລະກິດການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ພັດທະນາປະເທດຊາດໃຫ້ຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງ.

1.3 ລັກສະນະຊາດໃນການສຶກສາ

1.3.1 ການສຶກສາຕ້ອງແມ່ນຂອງຊາດ

1) ການສຶກສາແມ່ນພາລະກິດລວມຂອງຊາດ ເຊິ່ງລັດຖະບານເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບທາງດ້ານການກຳນົດນະໂຍບາຍ, ແຜນຍຸດທະສາດ, ການລົງທຶນ, ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການສຶກສາ.

2) ການສຶກສາຕ້ອງຕິດພັນກັບຈຸດໝາຍການພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມຂອງປະເທດ, ຂອງແຕ່ລະ ຂະແໜງການ ແລະ ຂອງແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ; ຕິດ

4) ຈັດຕັ້ງການຮຽນ-ການສອນທີ່ເນັ້ນໃຫ້ຜູ້ຮຽນໄດ້ພັດທະນາການຄິດ ແລະ ໄດ້ລົງມືປະຕິບັດຕົວຈິງ;

5) ນຳໃຊ້ຮູບແບບ ແລະ ວິທີສອນທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ລວມທັງວິທີສອນທີ່ນຳໃຊ້ໄດ້ຮັບຜົນດີຜ່ານມາ ແລະ ວິທີສອນໃໝ່ທີ່ເນັ້ນຜູ້ຮຽນເປັນໃຈກາງ;

6) ນຳໃຊ້ສື່ການຮຽນ-ການສອນຫຼາຍຢ່າງໄປຄຽງຄູ່ກັບປຶ້ມແບບຮຽນເຊັ່ນ: ປຶ້ມບົດເຝິກຫັດ, ປຶ້ມອານ ເພີ່ມ, ເອກະສານອ້າງອີງ, ສື່ເອເລັກໂຕຣນິກ ແລະ ອຸປະກອນຊະນິດຕ່າງໆ;

7) ສົມທົບການສຶກສາໃນທ້ອງຮຽນກັບການເຄື່ອນໄຫວກິດຈະກຳນອກຫຼັກສູດ;

8) ຈັດຕັ້ງການຮຽນ-ການສອນທາງໄກຜ່ານວິທະຍຸ, ໂທລະພາບ ແລະ ອິນເຕີເນັດ;

9) ສົມທົບການສຶກສາໃນໂຮງຮຽນ ແລະ ນອກໂຮງຮຽນກັບການສຶກສາໃນຄອບຄົວ, ຊຸມຊົນ ແລະ ສັງຄົມ.

3. ແຮງງານສຶກສາ

3.1 ຄວາມໝາຍຂອງແຮງງານສຶກສາ

ແຮງງານໝາຍເຖິງການເຮັດວຽກດ້ວຍກຳລັງກາຍ. “ແຮງງານຍັງໝາຍເຖິງຄວາມສາມາດທາງດ້ານຮ່າງກາຍ, ມັນສະໝອງ ສະຕິປັນຍາ, ຄວາມຊຳນານ ງານຂອງຄົນ”. ແຮງງານສຶກສາ ໝາຍເຖິງການສຶກສາທີ່ເນັ້ນໃຫ້ຜູ້ຮຽນມີຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດ ແລະ ທັກສະໃນການອອກແຮງງານເຊິ່ງເປັນການອອກແຮງງານທີ່ມີເຕັກນິກວິທະຍາການ, ມີການຈັດຕັ້ງ ແລະ ມີສະມັດຖະພາບສູງ; ສ້າງສິ່ງມີແຮງງານ ໂດຍການສະໜອງ ການເຝິກອົບຮົມວິຊາຊີບຂັ້ນພື້ນຖານ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ອອກແຮງງານ ທີ່ບໍ່ໄດ້ເຝິກມາກ່ອນ ເພື່ອສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການອອກແຮງງານ; ພັດທະນາສິ່ງມີແຮງງານ ໂດຍການຍົກລະດັບວິຊາຊີບແກ່ຜູ້ອອກແຮງ

ຫຼາຍພາສາ, ແຕ່ໃນນັ້ນ ພາສາອັງກິດເປັນວິຊາບັງຄັບທີ່ນັກຮຽນໃນໂຮງຮຽນສາມັນສຶກສາທຸກຄົນຕ້ອງໄດ້ຮຽນ; ສ່ວນພາສາຕ່າງປະເທດອື່ນໆເຊັ່ນ: ພາສາຝຣັ່ງ, ພາສາຫວຽດນາມ, ພາສາຈີນ, ພາສາຍີ່ປຸ່ນ, ພາສາຮັດເຊຍ ແລະ ພາສາອື່ນໆໃຫ້ເລືອກຮຽນຕາມຄວາມເໝາະສົມ ແລະ ຕາມເງື່ອນໄຂຕົວຈິງ. ການຮຽນການສອນພາສາຕ່າງປະເທດແມ່ນເນັ້ນໃຫ້ຜູ້ຮຽນມີຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະການນຳໃຊ້ພາສາຕ່າງປະເທດໃນການສື່ສານ, ເປັນເຄື່ອງມືໃນການຮຽນຄວາມຮູ້ ແລະ ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປະກອບອາຊີບ.

ເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ (ໄອຊີທີ/ICT): ຊ່ວຍພັດທະນາຜູ້ຮຽນໃຫ້ຮູ້ທັນການປ່ຽນແປງຂອງເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສາມາດນຳຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບໄອຊີທີມານຳໃຊ້ໃນການເຮັດວຽກງານ ແລະ ນຳໃຊ້ ໃນຊີວິດປະຈຳວັນຢ່າງປະດິດສ້າງ. ວິຊາໄອຊີທີຈະຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ຮຽນມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບຫຼັກການເຮັດວຽກ ຂັ້ນພື້ນຖານຂອງຄອມພິວເຕີ, ຮູ້ກ່ຽວກັບຊອບແວ, ຮາດແວ; ການຕິດຕັ້ງ, ການປະກອບຄອມພິວເຕີ, ການຕິດຕັ້ງລະບົບປະຕິບັດການ, ເຄືອຂ່າຍຄອມພິວເຕີ, ການສື່ສານ, ອິນເຕີເນັດ ແລະ ການນຳໃຊ້ລະບົບ ປະຕິບັດການ; ມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບໂປຣແກຣມ, ເວີດ, ເອັກແຊລ, ພາວເວີພອຍ, ຕາຕະລາງ, ແຜນວາດ, ລະບົບຂໍ້ມູນ, ການຮັກສາຄວາມປອດໄພໃນຄອມພິວເຕີ ແລະ ການແກ້ໄຂຂັ້ນຫາດ້ວຍຂະບວນການເຕັກໂນໂລຊີ; ການຕິດຕໍ່ສື່ສານ ແລະ ຄົ້ນຫາຂໍ້ມູນຜ່ານອິນເຕີເນັດ, ການນຳໃຊ້ຄອມພິວເຕີວິເຄາະຂໍ້ມູນ, ການສ້າງສື່ ນຳສະເໜີຂໍ້ມູນດ້ວຍ ການນຳໃຊ້ໂປຣແກຣມຕ່າງໆ ເປັນຕົ້ນ.

2.4 ວິທີການສຶກສາອົບຮົມດ້ານປັນຍາສຶກສາ

- 1) ຈັດຕັ້ງການຮຽນ-ການສອນກ່ຽວກັບປັນຍາສຶກສາເປັນລາຍວິຊາຕ່າງໆ;
- 2) ຈັດຕັ້ງການຮຽນທົດສະດີ ໄປຄຽງຄູ່ກັບພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ;
- 3) ສົມທົບການສອນຂອງຄູ່ກັບການຮຽນເປັນກຸ່ມ ແລະ ການຮຽນດ້ວຍຕົນເອງຂອງນັກຮຽນ;

ພັນກັບສອງໜ້າທີ່ຍຸດທະສາດໃນການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສ້າງສາປະເທດຊາດ.

ແຜນການພັດທະນາການສຶກສາຕ້ອງຕອບສະໜອງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງຊາດ; ສອດຄ່ອງກັບຄວາມເປັນຈິງຂອງລາວ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຂອງທ້ອງຖິ່ນ; ເປັນການສຶກສາເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ແນໃສ່ໃຫ້ປະຊາຊົນຫຼຸດພື້ນຈາກຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ປະເທດຊາດຫຼຸດພື້ນອອກຈາກຄວາມດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ກ້າວໄປເປັນປະເທດກຳລັງພັດທະນາທີ່ມີພື້ນຖານອຸດສາຫະກຳ ແລະ ທັນສະໄໝ, ເປັນປະເທດທີ່ມີກຳລັງແຮງງານທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງ.

3) ຕ້ອງຮັບປະກັນໃຫ້ປະຊາຊົນລາວໂດຍສະເພາະແມ່ນເດັກນ້ອຍລາວທຸກຄົນມີໂອກາດໄດ້ຮັບການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບຢ່າງສະເໝີພາບຕາມຈຸດພິເສດຂອງແຕ່ລະຄົນ; ໄດ້ຮັບການສຶກສາໃນຮູບແບບໃດໜຶ່ງ ອາດຈະເປັນການສຶກສາໃນໂຮງຮຽນ, ນອກໂຮງຮຽນ ຫຼື ການສຶກສາຕາມອັດທະຍາໄສລວມທັງການຮຽນຮູ້ຕະຫຼອດຊີວິດ, ແຕ່ຢ່າງໜ້ອຍຕ້ອງສຳເລັດການສຶກສາຂັ້ນພື້ນຖານ, ມີຄວາມຮູ້ພື້ນຖານທີ່ຈຳເປັນ ສຳລັບການຮຽນຕໍ່ ແລະ ປະກອບອາຊີບ.

4) ໂຮງຮຽນ ຫຼື ສະຖານທີ່ການສຶກສາ ຕ້ອງກາຍເປັນໃຈກາງທາງດ້ານວັດທະນະທຳຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ມີສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍແກ່ການຈັດການຮຽນ-ການສອນ, ມີອາຄານສະຖານທີ່ທີ່ຄົບຊຸດ ພ້ອມທັງມີເອກະລັກຂອງຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ, ລວມທັງມີທ້ອງສະໝຸດ, ທ້ອງມູນເຊື້ອ, ຫຼັກທຸງ, ເຄື່ອງດົນຕີພື້ນເມືອງ, ກິລາພື້ນເມືອງ, ທ້ອງທົດລອງວິທະຍາສາດ ແລະ ອື່ນໆ. ການນຸ່ງຖືຂອງຄູ ແລະ ນັກຮຽນເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ, ຖືກຕ້ອງຕາມຮີດຄອງປະເພນີລາວເຊັ່ນ: ແມ່ຍິງນຸ່ງສິ້ນ ເປັນຕົ້ນ.

5) ນຳໃຊ້ພາສາລາວເປັນພາສາໃນການສຶກສາທຸກຊັ້ນທຸກສາຍ ແລະ ທຸກລະດັບການສຶກສາ. ສ້າງໃຫ້ຄົນລາວມີທັກສະການນຳໃຊ້ພາສາລາວຢ່າງຖືກຕ້ອງຄ່ອງແຄ້ວ ທັງການຟັງ, ການເວົ້າ, ການອ່ານ ແລະ ການຂຽນ; ມີຄວາມເຂົ້າໃຈ

ແລະ ນຳໃຊ້ພາສາລາວໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມຫຼັກໄວຍາກອນລາວ;ປົກປັກຮັກສາພາສາລາວໃຫ້ມີຄວາມຜ່ອງໃສ (ບໍ່ຂອດກະຈາ) ແລະ ພັດທະນາພາສາລາວໃຫ້ມີຄວາມສົມບູນຂຶ້ນ. ນອກຈາກນັ້ນກໍສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ພາສາປາກເວົ້າຂອງຊົນເຜົ່າເປັນສື່ເສີມໃນການຮຽນ-ການສອນເບື້ອງຕົ້ນ.

6) ນຳໃຊ້ຫຼັກສູດແຫ່ງຊາດເປັນເອກະພາບໃນທົ່ວປະເທດ ສົມທົບກັບຫຼັກສູດທ້ອງຖິ່ນ. ເນື້ອໃນຫຼັກສູດຕ້ອງຮັບປະກັນໃຫ້ຜູ້ຮຽນໄດ້ຮຽນຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈກຽວກັບຊາດລາວ, ຮຽນຮູ້ພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພູມປັນຍາຂອງຊາດເຊັ່ນ: ພາສາ, ວັດທະນະທຳ, ຮີດຄອງປະເພນີອັນດີງາມ, ປະຫວັດສາດ, ພູມສາດລາວ, ມູນເຊື້ອທາງດ້ານສິລະປະວັນນະຄະດີ, ຫັດຖະກຳ, ກິລາ, ກະສິກຳ ແລະ ວິຊາຊີບຕ່າງໆ; ມູນເຊື້ອແຫ່ງການ ຕໍ່ສູ້ອັນພິລະອາດຫານຂອງບັນພະບຸລຸດ; ຮຽນຮູ້ກຽວກັບການເມືອງການປົກຄອງໃນລະບອບປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນ, ແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງພັກ ແລະ ລັດ, ກົດໝາຍ ແລະ ສິນທຳ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການເສີມຂະຫຍາຍມູນເຊື້ອອັນດີເດັ່ນຂອງຊາດລາວ ແລະ ຄົນລາວຄື: ຄົນລາວມີມູນເຊື້ອຕໍ່ສູ້ພິລະອາດຫານ ແລະ ເດັດດ່ຽວບໍ່ຍອມຈຳນົນ; ຄົນລາວເຜົ່າຕ່າງໆມີຄວາມປອງດອງ ແລະ ມີຄວາມສາມັກຄີເປັນເອກະພາບ, ມີຄວາມອົດທົນຜ່ານຜ່າຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ດຸໝັ່ນໃນການທຳມາຫາກິນ, ມີມູນເຊື້ອ ໃນການປະດິດສ້າງທາງດ້ານສິລະປະວັດທະນະທຳ, ເປັນຄົນຍື່ມແຍ້ມເບີກບານ, ໂອບເອື້ອອາລີ, ຊື່ສັດ ແລະ ກະຕັນຍູຮູ້ບຸນຄຸນ.

ນອກຈາກນັ້ນກໍຕ້ອງຕັ້ງໜ້າຄົ້ນຄວ້າຮ່າຮຽນມູນເຊື້ອ ແລະ ວັດທະນະທຳອັນປະເສີດຂອງຊາດອື່ນ ເພື່ອຄວາມເຂົ້າໃຈກັນ ແລະ ການຮ່ວມມືສາກົນ; ຕ້ານ ແລະ ສະກັດກັ້ນການເຜີຍແຜ່ວັດທະນະທຳທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບລັກສະນະຊາດ; ຕ້ານເນື້ອໃນ ແລະ ວິທີການສຶກສາທີ່ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມແຕກແຍກຂອງຄົນພາຍໃນຊາດ ແລະ ສ້າງຄວາມຂັດແຍ່ງກັບຊາດອື່ນ.

ຄົມມະນຸດ, ສາມາດວິເຄາະເຫດການປະຫວັດສາດ, ບຸກຄົນໃນປະຫວັດສາດ ແລະ ຖອດຖອນເປັນບົດຮຽນ; ສາມາດນຳໃຊ້ຄວາມຮູ້ເຂົ້າໃນການຕັດສິນໃຈ, ແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງໆໃນຊີວິດ ປະຈຳວັນ, ເລືອກແນວທາງປະຕິບັດທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ບັບຕົວໃຫ້ເຂົ້າກັບສະພາບແວດລ້ອມ; ປູກຝັງນ້ຳໃຈຮັກຊາດ, ຮັກບ້ານເກີດເມືອງນອນ ແລະ ມີຄວາມສາມັກຄີກັບປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ.

ເນື້ອໃນຄວາມຮູ້ທາງດ້ານປະຫວັດສາດທີ່ນັກຮຽນສາມັນຈະໄດ້ຮຽນ ລວມມີປະຫວັດສາດໂລກສະໄໝບູຮານ (ການກຳເນີດມະນຸດ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງສັງຄົມ ແລະ ຊົນຊັ້ນ, ແຫຼ່ງອະລິຍະທຳຕ່າງໆ), ປະຫວັດສາດໂລກສະໄໝກາງ (ການກຳເນີດ ແລະ ຂະຫຍາຍຕົວຂອງລະບອບສັກດິນາ), ປະຫວັດສາດໂລກສະໄໝໃໝ່ (ການປະຕິວັດນາຍທິນໃນເອີຣົບ ແລະ ອາເມຣິກາ, ການລ່າເມືອງຂຶ້ນຂອງບັນດາຈັກກະພັດໃນໂລກ) ແລະ ປະຫວັດສາດໂລກສະໄໝປັດຈຸບັນ (ສົງຄາມໂລກຄັ້ງທີ 1, ທີ 2 ແລະ ສະພາບການຂອງໂລກພາຍຫຼັງສົງຄາມ); ປະຫວັດສາດລາວສະໄໝບູຮານ (ບັນດາຮ່ອງຮອຍບູຮານຄະດີ ແລະ ບັນດາເມືອງບູຮານ), ປະຫວັດສາດລາວສະໄໝກາງ (ການທ້ອນໄຮມອານາຈັກລາວລ້ານຊ້າງ, ການຕົກເປັນຫົວເມືອງຂຶ້ນຂອງສັກດິນາສະຫຍາມ), ປະຫວັດສາດລາວສະໄໝໃໝ່ (ການຮຸກຮານ ແລະ ຍຶດຄອງຂອງພວກລ່າເມືອງຂຶ້ນ ຝຣັ່ງ, ອາເມຣິກາ, ການສະຖາປະນາ ສ.ປ.ປ ລາວ) ແລະ ປະຫວັດສາດລາວສະໄໝປັດຈຸບັນ (ການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສ້າງສາປະເທດຊາດນັບແຕ່ປີ 1975 ຈົນເຖິງປັດຈຸບັນ).

ພາສາຕ່າງປະເທດ: ໃນໂລກປັດຈຸບັນ ການຮຽນພາສາຕ່າງປະເທດມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຈຳເປັນຢ່າງຍິ່ງ ເພາະພາສາຕ່າງປະເທດເປັນເຄື່ອງມືໃນການຕິດຕໍ່ສື່ສານ, ການສຶກສາທາຄວາມຮູ້, ການປະກອບອາຊີບ, ການພົວພັນຮ່ວມມືກັບຕ່າງປະເທດ, ການສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈກຽວກັບວັດທະນະທຳ, ຮີດຄອງປະເພນີ, ເສດຖະກິດ, ການເມືອງ, ການປົກຄອງ ແລະ ອື່ນໆຂອງປະເທດຕ່າງໆ. ການຮຽນ-ການສອນພາສາຕ່າງປະເທດ ສາມາດຈັດຕັ້ງການຮຽນ-ການສອນ

ມະນຸດ, ພະຍາດ ແລະ ການປ້ອງກັນພະຍາດ ເປັນຕົ້ນ.

ວິທະຍາສາດສັງຄົມ ປະກອບດ້ວຍວິຊາປະຫວັດສາດ ແລະ ວິຊາພູມສາດ.

ວິຊາພູມສາດ ຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ຮຽນມີຄວາມຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈກົດເກນພື້ນຖານກ່ຽວກັບໜ່ວຍໂລກ, ທະວີບ ແລະ ມະຫາສະໝຸດຕ່າງໆ; ມະນຸດ ແລະ ເຂດດຳລົງຊີວິດ: ປະຊາກອນ, ເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ສັງຄົມຂອງລາວ, ຂອງປະເທດຕ່າງໆໃນອາຊຽນ ແລະ ໃນໂລກທັງໃນອະດີດກໍຄືປັດຈຸບັນ; ເຂົ້າໃຈສາຍກ່ຽວພັນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນລະຫວ່າງສັງຄົມມະນຸດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ; ນຳເອົາຄວາມຮູ້ໄປໃຊ້ ໃນການຄົ້ນຄິດ, ວິເຄາະ, ວິໄຈ ແລະ ແກ້ບັນຫາທາງທຳມະຊາດ ແລະ ສັງຄົມໃນຊີວິດປະຈຳວັນໄດ້, ສາມາດຕັດສິນໃຈ ແລະ ເຄື່ອນໄຫວໃຫ້ຖືກຕ້ອງສອດຄ່ອງກັບກົດເກນແຫ່ງການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ ທຳມະຊາດ ແລະ ສັງຄົມ; ປູກຝັງຈິດສຳນຶກໃຫ້ຜູ້ຮຽນມີນ້ຳໃຈຮັກຊາດ, ຮັກທ້ອງຖິ່ນ, ມີຄວາມສາມັກຄີ, ຮູ້ຄຸນຄ່າຂອງສິ່ງແວດລ້ອມທາງທຳມະຊາດ ແລະ ສັງຄົມ, ປະກອບສ່ວນໃນການອະນຸລັກ, ປົກປັກຮັກສາ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ເສີມສ້າງສິລະປະວັດທະນະທຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໃນຄອບຄົວ, ຊຸມຊົນ, ສັງຄົມ ແລະ ປະເທດຊາດຕາມໜ້າທີ່ຂອງໃຜລາວ.

ເນື້ອໃນຄວາມຮູ້ທາງດ້ານພູມສາດທີ່ນັກຮຽນສາມັນຈະໄດ້ຮຽນ ລວມມີໜ່ວຍໂລກ, ແຜນທີ່, ແຜນຜັງ; ພູມສາດທຳມະຊາດທົ່ວໄປ, ບາງປາກົດການທຳມະຊາດ ແລະ ຜົນສະທ້ອນຂອງມັນທີ່ມີຕໍ່ໂລກ; ມະນຸດ ແລະ ເຂດດຳລົງຊີວິດ, ປະຊາກອນ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ; ພູມສາດທະວີບຕ່າງໆ (ເອີຣົບ, ອາຊີ, ອາເມຣິກາ, ອາຟຣິກາ ແລະ ໂອເຊອານີ); ພູມສາດບາງປະເທດໃນໂລກ; ພູມສາດບັນດາປະເທດໃນອາຊຽນ ແລະ ພູມສາດລາວ (ພູມສາດທຳມະຊາດ, ພູມສາດສັງຄົມ ແລະ ພູມສາດເສດຖະກິດ).

ວິຊາປະຫວັດສາດ ຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ຮຽນມີຄວາມຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບເຫດການທີ່ພື້ນເດັ່ນ ໃນປະຫວັດສາດ ຂອງມວນມະນຸດ; ຮັບຮູ້ເຫດການຕ່າງໆໃນໂລກທີ່ມີການພົວພັນເຖິງປະຫວັດສາດຂອງຊາດລາວເຮົາ; ເຂົ້າໃຈສາຍພົວພັນໃນສັງ

7) ການອອກແບບໜ້າປົກ, ເນື້ອໃນ ແລະ ຮູບພາບໃນປຶ້ມແບບຮຽນ ຫຼື ຕຳລາຮຽນ ຕ້ອງສະແດງເຖິງເອກະລັກຂອງຊາດ. ຄຳສັບ, ສຳນວນພາສາທີ່ໃຊ້ໃນປຶ້ມແບບຮຽນຕ້ອງຮຽບຮຽງໃຫ້ຖືກຕ້ອງເປັນຢ່າງດີ, ສີ່ຄວາມໝາຍຊັດເຈນ, ເປັນຕົວຢ່າງໃນການໃຊ້ພາສາລາວທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບວັດທະນະທຳລາວ. ເນື້ອໃນຂອງປຶ້ມແບບຮຽນຕ້ອງສະແດງອອກເຖິງຄວາມສາມັກຄີ, ຄວາມປອງດອງ, ຄວາມເຄົາລົບນັບຖື ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບຂອງຄົນໃນຊາດ, ຫຼືກເວັ້ນຂໍ້ຄວາມທີ່ມີລັກສະນະຈຳແນກ ຫຼື ສຽດສິລະຫວ່າງຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ. ເລື່ອງ, ນິທານ, ຕົວຢ່າງປະກອບ ແລະ ຮູບພາບຕ່າງໆ ໃນປຶ້ມແບບຮຽນ ຕ້ອງສະແດງເຖິງລັກສະນະຫຼາກຫຼາຍ ມີທັງສັນຍະລັກທີ່ເປັນອັນລວມຂອງຊາດ ແລະ ສິສັນຂອງຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ ພ້ອມທັງຮັບປະກັນທາງດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ.

8) ຈັດກິດຈະກຳການເຄື່ອນໄຫວນອກຫຼັກສູດ, ການແຂ່ງຂັນ, ຂະບວນການ ແລະ ນິທັດສະການຕ່າງໆ ເພື່ອສົ່ງເສີມການສຶກສາອົບຮົມຜູ້ຮຽນທາງດ້ານການເມືອງແນວຄິດ, ນ້ຳໃຈຮັກຊາດ, ຮັກບ້ານເກີດ ເມືອງນອນ ລວມທັງການເຄື່ອນໄຫວກ່ຽວກັບສິລະປະ, ວັດທະນະທຳ, ຮີດຄອງປະເພນີ, ກິລາ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ; ຈັດກິດຈະກຳ ເພື່ອສາທາລະນະປະໂຫຍດ ແລະ ການສະຫຼອງວັນສຳຄັນ ທາງປະຫວັດສາດຂອງຊາດ; ສຶກສາອົບຮົມຄົນຮຸ່ນໃໝ່ໃຫ້ມີຄວາມກະຕັນຍູຮູ້ບຸນຄຸນຕໍ່ວິລະຊົນແຫ່ງຊາດ, ນັກຮົບແຂ່ງຂັນ, ພະນັກງານບຳນານ, ນັກຮົບເກົ່າ ແລະ ຜູ້ເສຍອົງຄະທີ່ມີຜົນງານຕໍ່ປະເທດຊາດ.

9) ສົ່ງເສີມວິທີການຮຽນ-ການສອນ ແລະ ລະບົບການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງການສຶກສາທີ່ສອດຄ່ອງກັບ ສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງລາວ, ມີຄວາມເປັນສາກົນ ແລະ ທັນສະໄໝ. ວິທີການສຶກສາອົບຮົມທີ່ເປັນມູນເຊື້ອໄດ້ແກ່ການເສີມຂະຫຍາຍລັກສະນະຕັ້ງໜ້າ ແລະ ເປັນເຈົ້າການຂອງນັກຮຽນ, ການປະສານສົມທົບລະຫວ່າງການສອນຂອງຄູກັບການຮຽນດ້ວຍຕົນເອງ ແລະ ຮຽນເປັນກຸ່ມຂອງນັກຮຽນ ເພື່ອພັດທະນາຄວາມສາມາດ ແລະ ຫົວຄິດປະດິດສາງຂອງນັກຮຽນ.

1.3.2 ການສຶກສາຕ້ອງຮັບໃຊ້ຊາດ

1) ການວາງແຜນການສຶກສາຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ຮຽນ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດລວມຂອງຊາດເປັນຫຼັກ; ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດແຮງງານ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ຜູ້ຮຽນມີວຽກເຮັດງານທຳ, ມີຄຸນນະພາບຊີວິດທີ່ດີ; ຮັບປະກັນຄວາມສົມສ່ວນຂອງກຳລັງແຮງງານໃນສັງຄົມ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດຂອງຊາດມີການຂະຫຍາຍຕົວ.

2) ການສຶກສາທີ່ມີລັກສະນະຊາດ ຕ້ອງສ້າງໃຫ້ຜູ້ຮຽນເປັນຄົນທີ່ເຫັນແກ່ສິດຜົນປະໂຫຍດສ່ວນລວມຂອງຊາດ, ມີຄວາມເສຍສະລະ, ມີກຽດສັກສີ, ມີຄວາມກະຕືລືລົ້ນ, ມີຫົວຄິດປະດິດສ້າງ, ເປັນເຈົ້າການ, ອາສາສະໝັກ ແລະ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບສູງໃນການປະຕິບັດວຽກງານເພື່ອພັດທະນາປະເທດຊາດ.

3) ຄູ ແລະ ບຸກຄະລາກອນການສຶກສາຕ້ອງມີຈຳນວນພຽງພໍທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ ເພື່ອປະຕິບັດໜ້າທີ່ສະໜອງການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບໃຫ້ແກ່ພົນລະເມືອງໃນຊາດ.

4) ມີນິຕິກຳ, ກົນໄກການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ແລະ ນະໂຍບາຍທີ່ສອດຄ່ອງ ແລະ ຮັດກຸມ ເພື່ອໃຫ້ການປະຕິບັດວຽກງານການສຶກສາເປັນໄປຕາມມາດຕະຖານ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ.

2. ລັກສະນະວິທະຍາສາດ ແລະ ຫັນສະໄໝ

2.1 ຄວາມໝາຍ

ການສຶກສາທີ່ມີລັກສະນະວິທະຍາສາດ ແລະ ຫັນສະໄໝ ໝາຍເຖິງການສຶກສາທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກການ ແລະ ວິທີການທາງວິທະຍາສາດເພື່ອກຳນົດນະໂຍບາຍ, ຈຸດໝາຍ, ເນື້ອໃນ ແລະ ວິທີການຂອງການສຶກສາ; ນຳໃຊ້ຄວາມກ້າວໜ້າຂອງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີເຂົ້າໃນການຈັດການສຶກສາ. “ການສຶກສາຕ້ອງມີ ລັກສະນະວິທະຍາສາດ, ໝາຍຄວາມວ່າເນື້ອໃນການສອນຕ້ອງເອົາ

ມີໄຟຟ້າ, ແສງ, ສຽງ, ຄວາມແຮງ, ຄວາມດັນ, ຄວາມຮ້ອນ, ແຮງງານ, ພະລັງງານ, ການເຄື່ອນທີ່ກົນຈັກ ແລະ ລະບົບສຸລິຍະ ເປັນຕົ້ນ. ຕົວຢ່າງ: **ໄຟຟ້າ**, ນັກຮຽນຈະໄດ້ຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບໄຟຟ້າບັນຈຸ, ບໍ່ໄຟຟ້າ, ກະແສໄຟຟ້າ, ໄຟຟ້າກົງ, ໄຟຟ້າແມ່ເຫຼັກ, ໄຟຟ້າສະຫຼັບ, ໄຟຟ້າສະຖິດ ແລະ ກະແສໄຟຟ້າໃນສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ (ກະແສໄຟຟ້າ ໃນໂລຫະ, ຄວາມຮ້ອນ, ໃນແກັສ, ໃນອາກາດ, ໃນສູນຍາກາດ...); ແສງ: ບໍ່ຂອງແສງ, ລັດສະໝີ ແສງ, ເລົາແສງ, ການເຄື່ອນທີ່ຂອງແສງ, ການສະທ້ອນຂອງແສງ, ຄື້ນແສງ, ແສງເລຂາຄະນິດ ເປັນຕົ້ນ; **ສຽງ**: ບໍ່ຂອງສຽງ, ລັກສະນະ, ຄວາມຖີ່, ຄວາມເຂັ້ມ, ຄວາມໄວ, ຄວາມດັງ, ຄຸນນະພາບສຽງ, ຄຸນປະໂຫຍດຂອງສຽງ, ສຽງຜ່ານສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ (ຜ່ານວັດຖຸແຂງ, ແຫຼວ, ອາກາດ), ການສະທ້ອນສຽງ, ຄື້ນສຽງ ແລະ ມົນລະພິດທາງສຽງເປັນຕົ້ນ.

ເຄມີສາດ: ເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍຂອງເຄມີສາດລວມມີ ນ້ຳ, ອາກາດ, ວັດຖຸ ແລະ ທາດ, ອາໂຕມ, ອາຊິດ, ບາເຊີ, ເກືອ, ອົງຄະທາດ, ອະນົງຄະທາດ, ພັນທະເຄມີ, ທາດລະລາຍ, ກົດເກນທາງເຄມີ, ສູດເຄມີ, ສົມຜົນເຄມີ, ຕາຕະລາງທາດມູນເຄມີ, ເຄມີອຸດສາຫະກຳ, ເຄມີອາຫານ ແລະ ຜະລິດຕະພັນ, ທາດກຳມັນຕະພາບລ້ຽງສີ ແລະ ມົນລະພິດ ເປັນຕົ້ນ.

ຊີວະວິທະຍາເປັນວິຊາໜຶ່ງທີ່ມີບົດບາດສຳຄັນໃນການດຳລົງຊີວິດຂອງມວນມະນຸດ ເຊິ່ງຜູ້ຮຽນຈະໄດ້ຮຽນຮູ້ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ພ້ອມທັງເປັນວິທະຍາສາດພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ຂະແໜງການອື່ນໆເຊັ່ນ: ກະສິກຳ, ອຸດສາຫະກຳ, ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ; ພັດທະນາຜູ້ຮຽນໃຫ້ມີຄວາມຮູ້ ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ເພື່ອນຳໄປໝູນໃຊ້ໃນຊີວິດປະຈຳວັນ ແລະ ການສຶກສາຕໍ່ ຫຼື ປະກອບອາຊີບ.

ເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍຂອງຊີວະວິທະຍາລວມມີ ໂລກ ແລະ ດິນ, ພືດ, ສັດ, ລະບົບນິເວດ, ການປ່ຽນແປງຂອງໜ້າໂລກ, ຊັບພະຍາກອນໃນດິນ, ລະບົບຕ່າງໆໃນຮ່າງກາຍຂອງຄົນ, ອາຫານ, ການສືບພັນ ແລະ ພັດທະນາການຂອງຮ່າງກາຍ

(Determinant) ແລະ ຈຳນວນສິນ; **ສະຖິຕິ ແລະ ການກະຕວງ** ຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ, ການນຳ ສະເໜີຂໍ້ມູນ, ການວິເຄາະ ແລະ ແປຄວາມໝາຍ ຂໍ້ມູນ, ຄວາມໝາຍ ແລະ ການຊອກຄ່າສະຖິຕິຂອງຂໍ້ມູນເຊັ່ນ: ຄ່າສະເລ່ຍ (Mean), ຄ່າຖານນິຍົມ (Median), ຄ່າມັດທະຍະຖານ (Mode) ແລະ ຄ່າຜັນ ປ່ຽນມາດຕະຖານ (Standard Deviation); ການນັບ, ການຊອກຄ່າກະຕວງ, ການແຈກຢາຍຄ່າກະຕວງ, ການເລືອກຕົວຢ່າງ, ການປະເມີນຄ່າ, ການທົດສອບ ສົມມຸດຖານ, ການວິເຄາະວິເຄາະຊັ້ນ ແລະ ສະຫະການພົວພັນ; ການນຳໃຊ້ ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບສະຖິຕິ ແລະ ກະຕວງໃນການອະທິບາຍເຫດການຕ່າງໆ ແລະ ການຕັດສິນໃຈໃນການດຳລົງຊີວິດເປັນຕົ້ນ.

ວິທະຍາສາດທຳມະຊາດ ວິທະຍາສາດມີຄວາມສຳຄັນຢ່າງຍິ່ງໃນສັງຄົມ ຂອງໂລກປັດຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດ ເພາະວິທະຍາສາດກ່ຽວຂ້ອງກັບຊີວິດປະ ຈຳວັນຂອງທຸກໆຄົນ ແລະ ທຸກສາຂາອາຊີບ ຕະຫຼອດ ເຖິງເຕັກໂນໂລຊີ, ເຄື່ອງ ມືເຄື່ອງໃຊ້ ທີ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນຊີວິດ ແລະ ວຽກງານລ້ວນແຕ່ມີຜົນມາ ຈາກຄວາມຮູ້ທາງດ້ານວິທະຍາສາດ ແລະ ຫົວຄິດປະດິດສ້າງ. ການຮຽນວິທະ ຍາສາດແມ່ນເນັ້ນການນຳເອົາຄວາມຮູ້ວິທະຍາສາດ ແລະ ຂະບວນການທາງ ວິທະຍາສາດໄປໃຊ້ໃນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າທາດວາມຮູ້ ແລະ ແກ້ບັນຫາຢ່າງ ເປັນລະບົບ, ການຄິດວິເຄາະ, ຄິດປະດິດສ້າງ ແລະ ການຄິດຢ່າງມີເຫດຜົນໃນ ຊີວິດຕົວຈິງ. ວິຊາວິທະຍາສາດໃນສາມັນສຶກສາປະກອບດ້ວຍວິຊາໂລກອ້ອມ ຕົວເຮົາ (ສຳລັບຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ), ວິຊາວິທະຍາສາດທຳມະຊາດ (ສຳລັບຊັ້ນ ມັດທະຍົມສຶກສາຕອນຕົ້ນ), ພິຊິກສາດ, ເຄມີສາດ ແລະ ວິຊາຊີວະວິທະຍາ (ສຳລັບຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນປາຍ).

ພິຊິກສາດ: ເປັນວິຊາທີ່ໃຫ້ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບຄຸນລັກສະນະຂອງພິ ຊິກ, ຫຼັກການ ແລະ ທິດສະດີທີ່ສຳຄັນທາງພິຊິກ, ຂະບວນການຄົ້ນຄວ້າ, ທັກສະ ແລະ ວິທີການທາງວິທະຍາສາດ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ຮຽນ ສາມາດນຳເອົາຄວາມຮູ້ໄປ ນຳໃຊ້ໃນການແກ້ບັນຫາໃນຊີວິດປະຈຳວັນ. ເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍຂອງພິຊິກສາດລວມ

ສັດຈະທຳ, ເອົາວິທະຍາສາດເປັນຫຼັກ, ມີວິທີຈັດຕັ້ງ, ສຶກສາອັນກ້າວໜ້າ. ເນື້ອ ໃນການສຶກສາຕ້ອງສອງແສງເຖິງໝາກຜົນ ແລະ ຄວາມກ້າວໜ້າທາງດ້ານວິທະ ຍາສາດ, ວິທະຍາການອັນທັນສະໄໝຂອງໂລກ, ພ້ອມກັນນັ້ນກໍເສີມຂະຫຍາຍ ບົດຮຽນ, ມູນເຊື້ອອັນຈົບງາມຂອງຊາດ” (ໄກສອນ ພົມວິຫານ, 1974. ຊາບຊົມ ແນວທາງການສຶກສາຂອງພັກ, ຕັ້ງໜ້າຂະຫຍາຍພາລະກິດການສຶກສາ. ໜ້າ 41).

2.2 ຈຸດໝາຍ

ການສຶກສາທີ່ມີລັກສະນະວິທະຍາສາດ ແລະ ທັນສະໄໝມີຈຸດໝາຍເພື່ອ ສຶກສາໃຫ້ຜູ້ຮຽນມີຄວາມຮູ້, ມີຄວາມສາມາດ ເທົ່າທຽມກັບສາກົນ ແລະ ມີທັກ ສະທາງດ້ານຄະນິດສາດ, ວິທະຍາສາດທຳມະຊາດ, ວິທະຍາສາດສັງຄົມ, ເຕັກ ໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ (ICT), ພາສາຕ່າງປະເທດ, ມີວິຊາ ຊີບ, ມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບການສຶກສາເພື່ອຄວາມເຂົ້າໃຈລະຫວ່າງຊາດ (Education for International Understanding), ວຽກງານການຕ່າງປະ ເທດ ແລະ ມີຄວາມຮູ້ດ້ານກົດໝາຍ ເປັນຕົ້ນ; ຮູ້ທັນກັບການປ່ຽນແປງຂອງ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ຄວາມຈະເລີນກ້າວໜ້າຂອງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກ ໂນໂລຊີ; ກະກຽມກຳລັງຄົນໃຫ້ສາມາດແຂ່ງຂັນ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງເສດຖະກິດ ເຂົ້າກັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ ໂດຍເນັ້ນການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. “ສ້າງກຳລັງແຮງງານທີ່ມີສີ່ມື ແລະ ວິຊາການທີ່ຊຳ ນານງານ; ສ້າງຕົ້ນແຖວນັກທຸລະກິດ, ນັກຄຸ້ມຄອງ, ຜູ້ຈັດການທີ່ສົມຄູ່ກັບການ ພັດທະນາເສດຖະກິດຕາມກົນໄກຕະຫຼາດ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງເສດຖະກິດສາ ກົນ” (ເອກະສານກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຄັ້ງທີ IX ພັກປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ, 2011. ໜ້າ 70).

2.3 ລັກສະນະວິທະຍາສາດ ແລະ ທັນສະໄໝໃນການສຶກສາ

1) ການສຶກສາທີ່ມີລັກສະນະວິທະຍາສາດ ແລະ ທັນສະໄໝຕ້ອງມີຈຸດໝາຍ ການສຶກສາທີ່ຈະແຈ້ງ, ມີປັດຊະຍາການສຶກສາ ຫຼື ວິໄສທັດທີ່ຊັດເຈນ, ມີແຜນ ຍຸດທະສາດໃນການພັດທະນາການສຶກສາທີ່ສອດຄ່ອງ ກັບແຜນຍຸດທະສາດ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງຊາດ ແລະ ຄວາມຈະເລີນກ້າວໜ້າ ຂອງ ວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີຂອງໂລກໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດ.

2) ຈັດການສຶກສາຕາມສາມຮູບແບບຄື: ການສຶກສາໃນໂຮງຮຽນ, ການສຶກ ສານອກໂຮງຮຽນ ແລະ ການສຶກສາຕາມອັດທະຍາໄສ. ການຈັດການສຶກສາ ຕ້ອງຍຶດຖືຫຼັກການທີ່ວ່າທຸກຄົນມີຄວາມສາມາດຮຽນຮູ້ ແລະ ພັດທະນາຕົນເອງ ໄດ້ຕາມຈຸດພິເສດຂອງແຕ່ລະຄົນ; ທຸກຄົນມີສິດ ແລະ ໂອກາດໄດ້ຮັບການສຶກ ສາ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການສຶກສາຂັ້ນພື້ນຖານ.

3) ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ນຳໃຊ້ບົດຮຽນຂອງສາກົນກ່ຽວກັບເນື້ອໃນການສຶກສາບົນ ພື້ນຖານຄວາມເໝາະສົມ ກັບສະພາບຕົວຈິງຂອງປະເທດລາວ; ກຳນົດເນື້ອ ໃນຄວາມຮູ້ໃນດ້ານຕ່າງໆເຂົ້າໃນຫຼັກສູດຢ່າງຮອບດ້ານ ແລະ ສົມສ່ວນຕາມຈຸດ ໝາຍຂອງແຕ່ລະຊັ້ນຮຽນ. ການຄັດເລືອກເນື້ອໃນ ເພື່ອບັນຈຸໃນຫຼັກສູດຕ້ອງຄຳ ນຶງ ເຖິງຄວາມສຳຄັນ, ຄວາມມີປະໂຫຍດ, ຄວາມສອດຄ່ອງ, ຄວາມຖືກຕ້ອງ, ທັນສະໄໝ, ເປັນໜ້າສົນໃຈ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການຈັດຕັ້ງການຮຽນການ ສອນຕົວຈິງ.

4) ນຳໃຊ້ວິທີການຮຽນການສອນທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ໂດຍສະເພາະແມ່ນວິທີ ແລະ ເຕັກນິກການຮຽນ-ການສອນທີ່ເນັ້ນຜູ້ຮຽນເປັນໃຈກາງ. ວິທີສອນແຕ່ລະວິທີກໍ່ມີ ທັງຈຸດດີ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ດັ່ງນັ້ນ, ການເລືອກວິທີສອນຈຶ່ງຄວນ ຄຳນຶງເຖິງຈຸດພິເສດຂອງວິຊາສອນ, ເນື້ອໃນທີ່ຈະສອນ, ຄວາມຖະໜັດຂອງຄູ, ຈຸດພິເສດດານສະພາບແວດລ້ອມຂອງຫ້ອງຮຽນ ແລະ ໂຮງຮຽນ, ສິ່ງອຳນວຍ ຄວາມສະດວກ ຫຼື ອຸປະກອນ ການສອນ ແລະ ສຳອາຍຸຂອງຜູ້ຮຽນເປັນຕົ້ນ.

ຮອບຄອບຄົວຖ້ວນ; ຊ່ວຍໃຫ້ການຄາດຄະເນ, ວາງແຜນ, ຕັດສິນໃຈ, ແກ້ບັນຫາ ແລະ ນຳໄປໃຊ້ໃນຊີວິດປະຈຳວັນໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງເໝາະສົມ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຄະ ນິດສາດຍັງເປັນເຄື່ອງມືສຶກສາທາງດ້ານ ວິທະຍາສາດ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສາ ຂາວິຊາອື່ນໆ. ດັ່ງນັ້ນ, ຄະນິດສາດຈຶ່ງມີປະໂຫຍດຢ່າງຍິ່ງ ຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດ, ຊ່ວຍພັດທະນາຄຸນນະພາບຊີວິດໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແລະ ສາມາດດຳລົງຊີວິດຮ່ວມກັບ ຜູ້ອື່ນ ຢ່າງມີຄວາມສຸກ.

ເນື້ອໃນການຮຽນຄະນິດສາດ ເນັ້ນຄວາມຮູ້, ທັກສະ ແລະ ຂະບວນການທາງ ຄະນິດສາດເພື່ອນຳໄປໃຊ້ໃນການແກ້ບັນຫາ, ການດຳລົງຊີວິດ, ການສຶກສາຕໍ່; ພັດທະນາການຄິດຢ່າງເປັນລະບົບ, ຄວາມມີເຫດຜົນ ແລະ ຫົວຄິດປະດິດສ້າງ ດັ່ງນີ້: **ຈຳນວນ ແລະ ການຄຳນວນ** ຮຽນຮູ້ແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບຈຳນວນ, ລະ ບົບຈຳນວນຈິງ, ຄຸນລັກສະນະກ່ຽວກັບຈຳນວນຈິງ, ການຄຳນວນຂອງຈຳນວນ, ອັດຕາສ່ວນພົວພັນ, ເປີເຊັນ, ການແກ້ໂຈດບັນຫາກ່ຽວກັບຈຳນວນ ແລະ ການ ນຳໃຊ້ຈຳນວນເຂົ້າໃນຊີວິດປະຈຳວັນ; **ເລຂາຄະນິດ** ຮຽນຮູ້ ຮູບເລຂາຄະນິດ ແລະ ຄຸນລັກສະນະຂອງມັນໃນໜ້າພຽງ (ສອງມິຕິ), ກາງຫາວ (ສາມມິຕິ), ການ ສ້າງຮູບ ໂດຍຜ່ານການຜັນປ່ຽນທາງເລຂາຄະນິດ (ການເຄື່ອງຄື, ການຫຍໍ້, ຂະ ຫຍາຍ, ການຍ້າຍ, ຂະໜານ ແລະ ການໝູນຮອບ), ເວັກເຕີ, ເລຂາວິເຄາະໃນ ໜ້າພຽງ ແລະ ກາງຫາວ, ບາລີຊັງ ແລະ ໜ້າຕັດຈວຍເປັນຕົ້ນ; **ການວັດແທກ** ຮຽນຮູ້ຄວາມໝາຍກ່ຽວກັບຄວາມຍາວ, ເນື້ອທີ່, ມວນສານ, ບໍລິມາດ, ອຸນຫະ ພູມ, ທະນະບັດ ແລະ ເວລາ, ການປ່ຽນຫົວໜ່ວຍ, ລະບົບຫົວໜ່ວຍວັດແທກ ສາກົນ (ISU), ການພົວພັນໄຕມຸມມິຕິ, ການແກ້ໂຈດບັນຫາກ່ຽວກັບການວັດ ແທກ ແລະ ການເລືອກໃຊ້ຫົວໜ່ວຍວັດແທກທີ່ເໝາະສົມໃນສະຖານະການຈິງ; **ພຶດຊະຄະນິດ** ຮຽນຮູ້ການພົວພັນ ແລະ ຕຳລາ, ຕຳລາພື້ນຖານ, ເສັ້ນສະແດງ ແລະ ການນຳໃຊ້, ກຸມ ແລະ ການຄຳນວນຂອງກຸ່ມ, ສົມຜົນ ແລະ ອະສົມຜົນ, ລະບົບສົມຜົນ ແລະ ລະບົບອະສົມຜົນ, ອັນດັບຈຳນວນ, ເຊຣີ, ຕຳລາປື້ນຄືນ, ຜົນຕຳລາ, ເຄົ້າຕຳລາ, ສັງຄະນິດ, ສົມຜົນຈຸນລະຄະນິດ, ມາຕຣິດ, ຕົວກຳນົດ

ແລະ ນຳເອົາໄປໝູນໃຊ້ເຂົ້າໃນຊີວິດຕົວຈິງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ພາສາລາວຍັງ ເປັນເຄື່ອງມືຕົ້ນຕໍໃນການຮຽນຮູ້ວິຊາອື່ນໆອີກດ້ວຍ.

ເນື້ອໃນຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບພາສາລາວປະກອບດ້ວຍການຟັງ, ການເວົ້າ, ອ່ານ, ການຂຽນ ແລະ ຫຼັກການໃຊ້ພາສາລາວ (ໄວຍາກອນ); ສ່ວນເນື້ອໃນທາງດ້ານ ວັນນະຄະດີກໍມີວັນນະຄະດີລາວ ແລະ ວັນນະຄະດີ ຕ່າງປະເທດ. ການພັດທະ ນາທັກສະການອ່ານຕ້ອງມີທັງການອ່ານອອກສຽງ, ອ່ານໃນໃຈ ແລະ ອ່ານສະ ແດງ ອາລົມຈິດ; ໃຫ້ສາມາດອ່ານຖືກຕ້ອງຄ່ອງແຄ້ວ, ເຂົ້າໃຈ ແລະ ວິເຄາະວິ ຈານໄດ້. ການພັດທະນາທັກສະການຟັງ ແລະ ການເວົ້າແນໃສ່ໃຫ້ຜູ້ຮຽນມີທັກ ສະໃນການເວົ້າໃນໂອກາດ, ສະຖານະການຕ່າງໆຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກາລະ, ເທ ສະ ແລະ ບຸກຄົນ ລວມທັງການເວົ້າທີ່ເປັນທາງການ, ເຄິ່ງທາງການ ແລະ ບໍ່ ເປັນທາງການ. ການພັດທະນາທັກສະການຂຽນຕ້ອງເນັ້ນການຂຽນພາສາລາວ ໃຫ້ງາມ, ຂຽນຖືກວິທີ ແລະ ຖືກຕ້ອງຕາມຫຼັກໄວຍາກອນ, ມີຄວາມສາມາດໃນ ການຂຽນບົດປະເພດຕ່າງໆເຊັ່ນ: ການຂຽນຈົດໝາຍ (ຈົດໝາຍສ່ວນຕົວ, ທາງ ການ), ບົດບັນທຶກ, ບົດພັນລະນາ, ບົດລາຍງານ, ບົດອະທິບາຍ, ພິສູດ, ວິຈານ, ບົດວິເຄາະ, ບົດຄວາມ, ນິທານ, ກາບກອນ, ຄວາມຄິດເຫັນ ແລະ ອື່ນໆ ນັບ ທັງການຂຽນໂຄງການ, ແຜນການ, ສະຫຼຸບຫຍໍ້ເນື້ອຄວາມ ແລະ ຂະຫຍາຍເນື້ອ ຄວາມ ເປັນຕົ້ນ. ສ່ວນຄວາມຮູ້ທາງດ້ານຫຼັກພາສາລາວ ຫຼື ໄວຍາກອນນັ້ນຕ້ອງ ໃຫ້ຜູ້ຮຽນມີຄວາມຮູ້ທີ່ເປັນພື້ນຖານ ແລະ ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງກ່ຽວ ກັບອັກຂະໜະວິທີ, ວະຈິວິພາກ, ວາກະຍະສຳພັນ ແລະ ສັນທະກະວີ. ນອກຈາກ ນັ້ນ ຜູ້ຮຽນຕ້ອງມີຄວາມຮູ້ອັນເປັນພື້ນຖານກ່ຽວກັບປະຫວັດວັນນະຄະດີ, ບົດ ປະພັນວັນນະຄະດີ ແລະ ທິດສະດີວັນນະຄະດີ; ມີຄວາມສາມາດໃນການອ່ານ, ວິເຄາະ ແລະ ໝູນໃຊ້ເຂົ້າໃນຊີວິດຕົວຈິງ.

ຄະນິດສາດ: ຄະນິດສາດມີຄວາມສຳຄັນຢ່າງຍິ່ງ ຕໍ່ການພັດທະນາຄວາມ ຄິດຂອງມະນຸດ, ເຮັດໃຫ້ຜູ້ຮຽນມີຄວາມຄິດສ້າງສັນ, ຄິດຢ່າງມີເຫດຜົນ, ຄິດ ເປັນລະບົບ, ມີແບບແຜນ, ສາມາດວິເຄາະບັນຫາ ຫຼື ສະຖານະການໄດ້ຢ່າງ

5) ສິ່ງເສີມ ແລະ ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ຄູສາມາດຈັດສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ບັນຍາກາດທີ່ເອື້ອອຳນວຍຕໍ່ການຮຽນການສອນ; ນຳໃຊ້ເອກະສານອ້າງອີງ, ສື່, ອຸປະກອນຕ່າງໆປະກອບການຮຽນ-ການສອນ; ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຈາກຫຼາຍແຫຼ່ງນັບ ທັງຈາກສື່ເອເລັກໂຕຣນິກ, ອິນເຕີເນັດແລະ ອື່ນໆເຂົ້າໃນການຮຽນ-ການສອນ.

6) ສິ່ງເສີມການອ່ານ ແລະ ການປະດິດຄິດແຕ່ງ (ການຂຽນ) ຂອງຄູອາຈານ ແລະ ນັກຮຽນນັກສຶກສາ ເຊິ່ງຕ້ອງສະແດງອອກໃນພາກທິດສະດີ ແລະ ພາກປະ ຕິບັດຕົວຈິງ.

7) ສິ່ງເສີມການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈຂອງຄູອາຈານ, ນັກຮຽນນັກສຶກສາ ແລະ ນັກ ຄົ້ນຄວ້າ ພ້ອມທັງນຳໃຊ້ຜົນ ການຄົ້ນຄວ້າເພື່ອປັບປຸງການຮຽນ-ການສອນ, ການພັດທະນາການສຶກສາ ແລະ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໃຫ້ມີຄຸນ ນະພາບດີຂຶ້ນ.

8) ຄູ, ຜູ້ບໍລິຫານ, ພະນັກງານສຶກສາ ຕ້ອງມີຄວາມຮູ້ ແລະ ສາມາດນຳໃຊ້ ສື່ເອເລັກໂຕຣນິກ, ຄອມພິວເຕີ ແລະ ອິນເຕີເນັດໄດ້; ມີຄວາມຮູ້ພາສາຕ່າງ ປະເທດພາສາໃດໜຶ່ງ ເປັນຕົ້ນແມ່ນພາສາອັງກິດ ແລະ ພາສາອື່ນໆທີ່ຈຳເປັນ ໃຊ້ໃນເຂດທີ່ມີຊາຍແດນຕິດກັບປະເທດໃກ້ຄຽງ.

9) ໂຮງຮຽນມີສະພາບແວດລ້ອມ ທີ່ເອື້ອອຳນວຍຕໍ່ການຮຽນ-ການສອນທັງ ເດັກປົກກະຕິ ແລະ ເດັກທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການພິເສດເຊັ່ນ: ໂຮງຮຽນມີອາຄານ ຮຽນ ແລະ ຫ້ອງຮຽນທີ່ສະອາດໄດ້ມາດຕະຖານ ແລະ ພຽງພໍ; ມີຫ້ອງການ, ຫ້ອງ ພັກຄູ, ຫ້ອງປະຊຸມ, ຫ້ອງສະໝຸດ ຫຼື ຫ້ອງອ່ານ ແລະ ສາງ; ມີຫ້ອງທົດລອງ, ຫ້ອງປະຕິບັດງານ, ຫ້ອງດົນຕີ, ຫ້ອງຄອມພິວເຕີ; ມີຮົ່ວອ້ອມ, ປະຕູ, ປ້າຍບອກ ຊື່ໂຮງຮຽນ, ຫຼັກທຸງ, ມີເດີນຫຼິ້ນ, ເດີນກິລາ, ມີຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ຮົ່ມ, ຕົ້ນໄມ້ປະດັບ, ສະຖານທີ່ຈອດລົດ, ຫໍຂ່າວທີ່ຖືກສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ມີລະບົບປົກປ້ອງເດັກ ໃຫ້ມີຄວາມປອດໄພ ຢ່າງຮອບດ້ານ, ມີຫ້ອງນໍ້າ ແລະ ນໍ້າສະອາດ.

10) ໂຮງຮຽນມີປຶ້ມແບບຮຽນ, ຄູ່ມືຄູ, ເອກະສານ ແລະ ອຸປະກອນປະກອບ

ການຮຽນ-ການສອນຢ່າງພຽງພໍ ແລະ ຄົບຊຸດ.

11) ລັດສິ່ງເສີມການດຳເນີນງານ ແລະ ຈັດຕັ້ງແຫຼ່ງການຮຽນຮູ້ຕ່າງໆເຊັ່ນ: ຫ້ອງອ່ານ, ຫໍສະໝຸດ, ຫໍພິພິທະພັນ, ຫ້ອງຟ້າຈຳລອງ, ສວນສັດ, ສວນສາທາລະນະ, ສວນພຶກສາສາດ, ສວນວິທະຍາສາດ, ສູນເຕັກໂນໂລຊີ, ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ແຫຼ່ງການຮຽນຮູ້ອື່ນໆ.

12) ໂຮງຮຽນມີການບໍລິຫານ ແລະ ຄຸ້ມຄອງທີ່ດີ ແລະ ຫັນສະໄໝ; ມີລະບົບການຈັດຕັ້ງທີ່ຄົບຊຸດ, ມີວິໄສທັດ, ແຜນການ, ວິທີການ, ມີຂະບວນການຂອງໂຮງຮຽນ; ມີຖານຂໍ້ມູນ ແລະ ນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີ ທີ່ຫັນສະໄໝເຂົ້າໃນການບໍລິຫານໂຮງຮຽນ. ຜູ້ບໍລິຫານໂຮງຮຽນມີວຸດທິການສຶກສາ, ປະສົບການ ແລະ ຫັກສະການບໍລິຫານການສຶກສາຕາມມາດຕະຖານ; ມີການຮ່ວມມືກັບຊຸມຊົນເປັນຢ່າງດີ.

3. ລັກສະນະມະຫາຊົນ

3.1 ຄວາມໝາຍ

ການສຶກສາທີ່ມີລັກສະນະມະຫາຊົນ ໝາຍເຖິງການສຶກສາເພື່ອທຸກຄົນ, ການສຶກສາດຳເນີນໄປບົນພື້ນຖານການມີສ່ວນຮ່ວມ, ສະໜັບສະໜູນຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ຮັບໃຊ້ຜູ້ປະໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນ. “ການສຶກສາຕ້ອງມີລັກສະນະມະຫາຊົນ, ໝາຍຄວາມວ່າຕ້ອງເອົາມະຫາຊົນ, ກ່ອນອື່ນແມ່ນປະຊາຊົນຜູ້ອອກແຮງງານບັນດາເຜົ່າເປັນເປົ້າໝາຍຮັບໃຊ້ ແລະ ກໍຕ້ອງອີງໃສ່ມະຫາຊົນເພື່ອສ້າງການສຶກສາ” (ໄກສອນ ພິມວິຫານ, 1974. ຊາບຊຶມແນວທາງ ການສຶກສາຂອງພັກ, ຕັ້ງໜ້າຂະຫຍາຍພາລະກິດການສຶກສາ. ໜ້າ 42-43).

4) ມີຄວາມສາມາດໃນການຄິດວິເຄາະ, ສັງເກດ, ອະທິບາຍ, ວິຈານ, ຄິດເປັນລະບົບ ແລະ ມີຫົວຄິດປະດິດສ້າງ;

5) ມີຄວາມສາມາດໃນການແກ້ບັນຫາໃນການຮຽນ, ໃນວຽກງານ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນ;

6) ມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບວິຊາສະເພາະໃດໜຶ່ງຕາມຄວາມສາມາດຂອງຕົນ, ມີທັກສະຊີວິດ ແລະ ທັກສະທາງສັງຄົມ;

7) ມີຄວາມສາມາດນຳໃຊ້ຄວາມຮູ້ເຂົ້າໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນ, ການຮຽນຮູ້ດ້ວຍຕົນເອງ, ການສຶກສາຕໍ່, ການຮຽນຮູ້ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງຕະຫຼອດຊີວິດ, ການເຮັດວຽກ ແລະ ການຢູ່ຮ່ວມກັນໃນສັງຄົມ.

8) ສາມາດດຳລົງຊີວິດຢ່າງມີປະສິດທິພາບໃນສັງຄົມ ທີ່ນັບວັນນັບມີການແຂ່ງຂັນສູງ ແລະ ໃນຍຸກທີ່ມີຄວາມຫັນສະໄໝທາງດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.

2.3 ເນື້ອໃນປັນຍາສຶກສາ

ເນື້ອໃນການຮຽນຮູ້ເພື່ອພັດທະນາທາງດ້ານສະຕິປັນຍາຂອງຜູ້ຮຽນແມ່ນມີຢ່າງຫຼາກຫຼາຍ ລວມຢູ່ໃນທຸກວິຊາຮຽນ ແລະ ກິດຈະກຳຕ່າງໆ ນັບທັງວິຊາສາມັນ, ວິຊາສະເພາະຫຼືວິຊາຊີບ ແລະ ກິດຈະກຳອອກຫຼັກສູດຕ່າງໆ ໂດຍສະເພາະແມ່ນບັນດາວິຊາສາມັນທີ່ເປັນພື້ນຖານເຊັ່ນ: ພາສາລາວ, ຄະນິດສາດ, ວິທະຍາສາດທຳມະຊາດ, ວິທະຍາສາດສັງຄົມ, ພາສາຕ່າງປະເທດ, ເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ ແລະ ວິຊາອື່ນໆ.

ພາສາລາວ ແລະ ວັນນະຄະດີ: ເນັ້ນໃຫ້ຜູ້ຮຽນມີຄວາມຮູ້, ທັກສະ ແລະ ມີວັດທະນະທຳໃນການໃຊ້ພາສາລາວເພື່ອການສື່ສານ ທັງການຟັງ, ການເວົ້າ, ການອ່ານ ແລະ ການຂຽນ; ພູມໃຈໃນພາສາລາວ ແລະ ຮັກການອ່ານ; ເຂົ້າໃຈຫຼັກໄວຍາກອນລາວ ແລະ ນຳໃຊ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມຫຼັກໄວຍາກອນ; ເຂົ້າໃຈ, ວິເຄາະ, ວິຈານວັນນະຄະດີລາວ ແລະ ວັນນະຄະດີຕ່າງປະເທດຢ່າງເຫັນຄຸນຄ່າ

2. ປັນຍາສຶກສາ

2.1 ຄວາມໝາຍຂອງປັນຍາສຶກສາ

ປັນຍາໝາຍເຖິງຄວາມຮອບຮູ້, ຄວາມສະຫຼາດທີ່ເກີດຈາກການຮຽນ ແລະ ການຄົ້ນຄິດ. ປັນຍາສຶກສາ ໝາຍເຖິງການສຶກສາເພື່ອໃຫ້ຜູ້ຮຽນມີຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດ, ຄວາມສະຫຼາດ ແລະ ທັກສະທີ່ຈຳເປັນ ສຳລັບການຮຽນຕໍ່ຂັ້ນສູງຂຶ້ນໄປ, ການດຳລົງຊີວິດ, ການປະກອບອາຊີບ ແລະ ການສຶກສາແບບຕໍ່ເນື່ອງຕະຫຼອດຊີວິດ ໂດຍເນັ້ນຜູ້ຮຽນເປັນສຳຄັນ ແລະ ຖືວ່າທຸກຄົນສາມາດຮຽນຮູ້ ແລະ ພັດທະນາຕົນເອງໄດ້ ຕາມຄວາມສາມາດຂອງແຕ່ລະຄົນ.

ປັນຍາສຶກສາມີບົດບາດສຳຄັນໃນການສ້າງຄົນເກັ່ງໃຫ້ແກ່ສັງຄົມ ກໍຄືປະເທດຊາດ. ຄົນເກັ່ງເປັນຄົນທີ່ມີສະມັດຖະພາບສູງ ເຊິ່ງອາດຈະມີຄວາມສາມາດດ້ານໃດດ້ານໜຶ່ງ, ມີຄວາມສາມາດພິເສດສະເພາະດ້ານ ຫຼື ມີຄວາມສາມາດຮອບດ້ານຕາມຈຸດພິເສດຂອງແຕ່ລະຄົນ.

2.2 ຈຸດໝາຍຂອງປັນຍາສຶກສາ

ປັນຍາສຶກສາເນັ້ນການພັດທະນາໃຫ້ຜູ້ຮຽນມີຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດ ແລະ ທັກສະອັນຈຳເປັນດັ່ງນີ້:

- 1) ມີຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະພື້ນຖານທາງດ້ານພາສາລາວ, ຄະນິດສາດ, ວິທະຍາສາດທຳມະຊາດ, ວິທະຍາສາດສັງຄົມ, ພາສາຕ່າງປະເທດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ;
- 2) ມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ມີຄວາມຮູ້ຮອບຕົວ;
- 3) ມີຄວາມຮູ້ອັນເປັນສາກົນ, ຮູ້ທັນກັບການປ່ຽນແປງຂອງເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມກ້າວໜ້າຂອງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ; ສາມາດປັບການຄິດ, ການສະແດງອອກ ແລະ ປັບວິທີເຮັດວຽກໃຫ້ແທດເໝາະກັບສະຖານະການ;

3.2 ຈຸດໝາຍຂອງການສຶກສາທີ່ມີລັກສະນະມະຫາຊົນ

ຈຸດໝາຍຂອງການສຶກສາ ແມ່ນຂະຫຍາຍໂອກາດໃຫ້ປະຊາຊົນລາວ ບັນດາເຜົ່າໄດ້ຮັບການສຶກສາຂັ້ນພື້ນຖານຢ່າງທົ່ວເຖິງ, ໄດ້ຍົກລະດັບຄວາມຮູ້ ຄວາມສາມາດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງຕະຫຼອດຊີວິດຕາມຄວາມສາມາດຂອງແຕ່ລະຄົນ; ສົມທົບການສຶກສາໃນ ແລະ ນອກໂຮງຮຽນກັບການສຶກສາໃນຄອບຄົວ ແລະ ສັງຄົມ; ສົ່ງເສີມໃຫ້ທົ່ວສັງຄົມມີສ່ວນຮ່ວມໃນວຽກງານພັດທະນາການສຶກສາ ແລະ ການສຶກສາອົບຮົມຄົນຮຸ່ນໃໝ່ ໃຫ້ເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງຮອບດ້ານ ແລະ ສົມສ່ວນ.

3.3 ລັກສະນະມະຫາຊົນໃນການສຶກສາ

3.3.1 ການສຶກສາເພື່ອທຸກຄົນ

- 1) ການສຶກສາ ໃຫ້ໂອກາດແກ່ເດັກທຸກຄົນໄດ້ເຂົ້າຮຽນ ແລະ ຮຽນຮ່ວມກັນໄດ້ໂດຍບໍ່ຈຳແນກຊົນເຜົ່າ, ເພດ, ສາສະໜາ ແລະ ຖານະທາງສັງຄົມ; ເດັກທີ່ມີຮ່າງກາຍ, ຈິດໃຈຫຼືສະຕິປັນຍາບໍ່ສົມບູນ ແລະ ເດັກທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການພິເສດ.
- 2) ສົ່ງເສີມໃຫ້ທຸກຄົນເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ການສຶກສາຮ່ຳຮຽນຍົກລະດັບຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ, ມີອາຊີບ ແລະ ມີວຽກເຮັດງານທຳ.
- 3) ຄຽງຄູ່ກັບການນຳໃຊ້ຫຼັກສູດແຫ່ງຊາດ, ຕ້ອງສົ່ງເສີມການພັດທະນາ ແລະ ນຳໃຊ້ຫຼັກສູດທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອໃຫ້ແທດເໝາະກັບສະພາບຕົວຈິງຂອງແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ; ມີຫຼັກສູດສຳລັບນັກຮຽນພອນສະຫວັນ ແລະ ຫຼັກສູດສຳລັບເດັກທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການພິເສດ.
- 4) ສົ່ງເສີມການກຽມຄວາມພ້ອມກ່ອນເຂົ້າຮຽນຂັ້ນປ.1 ໃຫ້ເດັກທຸກຄົນໂດຍສະເພາະແມ່ນເດັກຊົນເຜົ່າ, ເດັກໃນເຂດທ່າງໄກສອກຫຼີກ ແລະ ເດັກທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການພິເສດ.
- 5) ຄຽງຄູ່ກັບການຈັດຕັ້ງການສອນທ້ອງຖິ່ນ, ຕ້ອງສົ່ງເສີມການສອນທ້ອງ

ຄວບໃນເຂດທຸລະກັນດານ, ທ່າງໄກສອກຫຼີກ ແລະ ເຂດຊົນເຜົ່າເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ເດັກທຸກຄົນໄດ້ມີໂອກາດເຂົ້າຮຽນ ແລະ ເຂົ້າຮຽນຖືກຕາມເກນອາຍຸ.

6) ສົ່ງເສີມສິດສະເໝີພາບ, ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ປະຊາທິປະໄຕ ແລະ ວັດທະນະທຳຂອງບັນດາເຜົ່າ ໃນໂຮງຮຽນຊັ້ນຕ່າງໆ.

3.3.2 ການສຶກສາດຳເນີນໄປບົນພື້ນຖານການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ

1) ປຸກລະດົມ ແລະ ຊຸກຍູ້ຊຸມຊົນໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການພັດທະນາ, ປົກປັກຮັກສາ, ຄຸ້ມຄອງໂຮງຮຽນ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ຄູ.

2) ສົມທົບການສຶກສາໃນ ແລະ ນອກໂຮງຮຽນກັບການສຶກສາໃນຄອບຄົວ ແລະ ສັງຄົມ. ຄອບຄົວມີບົດບາດສຳຄັນໃນການສຶກສາອົບຮົມລູກຫຼານຂອງເຂົາເຈົ້າ ໃຫ້ກາຍເປັນຄົນດີຂອງສັງຄົມ ແລະ ຄອບຄົວກໍມີຄວາມຮັບຜິດຊອບອັນເປັນຕົ້ນຕໍຕໍ່ການສຶກສາຂອງເດັກ. ໂຮງຮຽນຕ້ອງພົວພັນກັບພໍ່ແມ່ຜູ້ປົກຄອງນັກຮຽນ ເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍມູນເຊື້ອອັນດີ ແລະ ຕ້ານສິ່ງຫຍໍ້ທີ່ຕ່າງໆທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ການສຶກສາ ແລະ ການພັດທະນາເດັກ. ຮີດຄອງປະເພນີ, ຄຳນິຍົມຂອງສັງຄົມ, ສົມວນຊົນກໍລ້ວນແຕ່ມີບົດບາດຕໍ່ການປະພຶດປະຕິບັດ ຂອງເດັກ. ດັ່ງນັ້ນ, ສັງຄົມກໍຕ້ອງມີສ່ວນຮັບຜິດຊອບໃນການສຶກສາອົບຮົມເດັກ.

3) ສົ່ງເສີມໃຫ້ທົ່ວສັງຄົມເຂົ້າຮ່ວມໃນວຽກງານພັດທະນາການສຶກສາ; ສ້າງເງື່ອນໄຂ ແລະ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ພາກສ່ວນເອກະຊົນມີສ່ວນຮ່ວມໃນການພັດທະນາການສຶກສາເຊັ່ນ: ການສະໜັບສະໜູນທຶນການສຶກສາ, ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານອຸປະກອນການຮຽນ-ການສອນ, ການສ້າງສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ, ອາຄານສະຖານທີ່ໃນໂຮງຮຽນຂອງລັດ; ການສ້າງຕັ້ງ, ປັບປຸງ ແລະ ຂະຫຍາຍໂຮງຮຽນເອກະຊົນ ແລະ ຖືວ່າໂຮງຮຽນດັ່ງກ່າວເປັນສ່ວນໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນໃນລະບົບການສຶກສາແຫ່ງຊາດ.

ແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງພັກ-ລັດ, ປັດຊະຍາ, ເສດຖະສາດ ແລະ ກົດໝາຍ (ລັດຖະທຳມະນູນ, ກົດໝາຍອາຍາ, ກົດໝາຍແພ່ງ, ກົດໝາຍຄອບຄົວ, ກົດໝາຍແຮງງານ, ກົດໝາຍການສຶກສາ, ກົດໝາຍມູນມໍລະດົກ, ກົດໝາຍເລືອກຕັ້ງ, ກົດຈະລາຈອນ ແລະ ອື່ນໆ).

1.4 ວິທີການສຶກສາອົບຮົມດ້ານຄຸນສົມບັດສຶກສາ

1) ຈັດຕັ້ງການຮຽນການສອນຄຸນສົມບັດສຶກສາໃນວິຊາຮຽນສະເພາະໃນທຸກຊັ້ນທຸກສາຍເຊັ່ນ: ວິຊາຄຸນສົມບັດສຶກສາໃນຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ, ວິຊາສຶກສາພົນລະເມືອງໃນຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາ ແລະ ວິຊາການເມືອງ ສຳລັບໂຮງຮຽນອາຊີວະສຶກສາ, ວິທະຍາໄລ ແລະ ມະຫາວິທະຍາໄລ;

2) ສຶກສາອົບຮົມຄຸນສົມບັດຜ່ານວິຊາຮຽນຕ່າງໆ ໃນທຸກຊັ້ນທຸກສາຍ;

3) ສຶກສາອົບຮົມຄຸນສົມບັດຜ່ານກິດຈະກຳນອກຫຼັກສູດ ແລະ ຂະບວນການຕ່າງໆ;

4) ນຳໃຊ້ສື່ເຕັກໂນໂລຊີການສຶກສາເຂົ້າໃນການສຶກສາອົບຮົມຄຸນສົມບັດເຊັ່ນ: ສື່ສົ່ງພິມ, ສື່ເອເລັກໂຕຣນິກ, ອຸປະກອນຊະນິດຕ່າງໆ, ອິນເຕີເນັດ ແລະ ອື່ນໆ;

5) ສຶກສາອົບຮົມຄຸນສົມບັດຜ່ານອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ແລະ ສະໂມສອນຕ່າງໆ;

6) ສຶກສາອົບຮົມຄຸນສົມບັດຜ່ານສື່ສານມວນຊົນເຊັ່ນ: ວິທະຍຸ, ໂທລະພາບ, ໜັງສືພິມ ແລະ ວາລະສານ;

7) ສົມທົບການສຶກສາໃນໂຮງຮຽນ ກັບການສຶກສານອກໂຮງຮຽນ, ການອົບຮົມໃນຄອບຄົວ, ຊຸມຊົນ ແລະ ສັງຄົມ.

ເມືອງສຳລັບໂຮງຮຽນອາຊີວະສຶກສາ, ວິທະຍາໄລ ແລະ ມະຫາວິທະຍາໄລ.

ວິຊາຄຸນສົມບັດສຶກສາ ແມ່ນແນໃສ່ສຶກສາອົບຮົມໃຫ້ນັກຮຽນເປັນຄົນດີຮູ້ຈັກດຳລົງຊີວິດໃນສັງຄົມຢ່າງມີ ຄວາມສຸກ, ມີຄວາມຮັກ ແລະ ມີສະຕິຊາດ, ຮັກບ້ານເກີດເມືອງນອນ, ຮັກພໍ່ແມ່, ຮັກທ່ານຜູ້ນຳ, ຜູ້ອາວຸໂສ, ຄູ, ຜູ້ທີ່ມີບຸນຄຸນ, ອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງ, ແລະ ໝູ່ເພື່ອນ; ຮັກການອອກແຮງງານ, ມີຄວາມດຸໝັ່ນພາກພຽນ, ມີມາລະຍາດ, ສຸພາບຮຽບຮ້ອຍ, ສັດຊື່ບໍລິສຸດ, ມີຄວາມສາມັກຄີກັບໝູ່ເພື່ອນ, ນັບຖືຮີດຄອງປະເພນີ, ປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ, ຮູ້ປະຕິບັດລະບຽບກົດໝາຍ, ຮູ້ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຕົນ ພ້ອມທັງປະຕິບັດຢ່າງຖືກຕ້ອງ.

ເນື້ອໃນການຮຽນຕົ້ນຕໍແມ່ນຫົວເລື່ອງກ່ຽວກັບການປະຕິບັດລະບຽບວິໄນ, ການຮັກສາເຄື່ອງຮຽນ ແລະ ເຄື່ອງໃຊ້, ການຮັກສາຄວາມສະອາດ, ຄວາມຈົບງາມ, ຄວາມຮັກແພງໝູ່ເພື່ອນ, ຄວາມເຄົາລົບນັບຖືຜູ້ອາວຸໂສ, ທ່ານຜູ້ນຳ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີບຸນຄຸນຕໍ່ປະເທດຊາດ; ການຊ່ວຍວຽກຄອບຄົວ, ຄວາມກະຕັນຍູຮູ້ບຸນຄຸນພໍ່ແມ່, ຄູອາຈານ; ຄວາມກຳຫານ, ຄວາມຊື່ສັດສຸຈະລິດ, ຄວາມເມດຕາ ແລະ ການເຄົາລົບສິດທິຂອງຄົນອື່ນ, ສິດທິເດັກ, ສິດທິມະນຸດ, ຄວາມດຸໝັ່ນໃນການອອກແຮງງານ ແລະ ການຮຽນ ເປັນຕົ້ນ.

ວິຊາສຶກສາພົນລະເມືອງ ເປັນການສືບຕໍ່ສຶກສາອົບຮົມແນວຄິດຄຸນສົມບັດແກ່ນັກຮຽນໃຫ້ມີຄວາມຮູ້ທາງດ້ານວັດທະນະທຳ, ຮີດຄອງປະເພນີ, ລະບຽບກົດໝາຍ, ແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງພັກ-ລັດ, ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານປັດຊະຍາ ແລະ ເສດຖະສາດການເມືອງ.

ເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍແມ່ນຫົວເລື່ອງກ່ຽວກັບຄວາມສັດຊື່ບໍລິສຸດ, ການເສຍສະລະສິດຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວ ເພື່ອສ່ວນລວມ, ການນັບຖືຕົນເອງ ແລະ ຄົນອື່ນ, ການມີລະບຽບວິໄນ, ການມີມະນຸດສຳພັນ, ການດຳລົງຊີວິດຢູ່ຮ່ວມກັນຢ່າງສັນຕິ, ຄວາມເປັນເຈົ້າການ ແລະ ປະດິດສ້າງ, ການດຳລົງຊີວິດທີ່ມີຈຸດໝາຍ, ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງພົນລະເມືອງ, ສິດທິມະນຸດ; ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບວັດທະນະທຳ,

4) ຮ່ວມມືກັບອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ, ຕ່າງປະເທດ ແລະ ອົງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ເພື່ອພັດທະນາການສຶກສາໃນດ້ານການຂະຫຍາຍໂອກາດເຂົ້າຮຽນ, ການປັບປຸງຄຸນນະພາບ ແລະ ຄວາມສອດຄ່ອງ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການສຶກສາ.

5) ສົ່ງເສີມວຽກງານຄົ້ນຄວ້າວິໄຈຂອງບຸກຄົນ, ຂອງຫົວໜ່ວຍການຜະລິດ, ທຸລະກິດ ແລະ ໜ່ວຍງານ ວິຊາການຕ່າງໆ; ນຳໃຊ້ຜົນການຄົ້ນຄວ້າຂອງມະຫາຊົນເພື່ອປັບປຸງ ແລະ ຂະຫຍາຍການສຶກສາກໍຄືເຂົ້າໃນ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງປະເທດ ແລະ ການປັບປຸງຄຸນນະພາບຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ.

6) ປະສານສົມທົບກັບອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນເພື່ອສຶກສາອົບຮົມທາງດ້ານແນວຄິດການເມືອງ, ວິຊາສະເພາະ ແລະ ວິຊາຊີບ. ອົງການຈັດຕັ້ງເຍົາວະຊົນ, ຊາວໜຸ່ມ, ແມ່ຍິງ ແລະ ກຳມະບານລ້ວນແຕ່ມີໜ້າທີ່ສຶກສາອົບຮົມນັກຮຽນ ໂດຍຜ່ານການເຄື່ອນໄຫວ ແລະ ຜ່ານຂະບວນການຕ່າງໆ.

ພາກທີ II
ຫຼັກມູນການສຶກສາ

ຫຼັກມູນການສຶກສາ ໝາຍເຖິງຫຼັກການ ຫຼື ຈຸດໝາຍພື້ນຖານຂອງການສຶກສາ ທີ່ແນະໃສ່ສ້າງຄົນຮຸ່ນໃໝ່ໃຫ້ໄດ້ຮັບການພັດທະນາຮອບດ້ານ ແລະ ສົມສ່ວນທັງທາງດ້ານຮ່າງກາຍ, ຈິດໃຈ ແລະ ສະຕິປັນຍາ (ຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ) ໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງຊາດ ຕາມທິດສັງຄົມນິຍົມ. ຫຼັກມູນການສຶກສາຂອງລາວປະກອບດ້ວຍຄຸນສົມບັດສຶກສາ, ປັນຍາສຶກສາ, ແຮງງານສຶກສາ, ພະລະສຶກສາ ແລະ ສິລະປະສຶກສາ.

1. ຄຸນສົມບັດສຶກສາ

1.1 ຄວາມໝາຍຂອງຄຸນສົມບັດສຶກສາ

ຄຸນສົມບັດໝາຍເຖິງພຶດຕິກຳທີ່ສະແດງອອກຂອງບຸກຄົນ, ກຸ່ມຄົນ ແລະ ສັງຄົມ; ນອກຈາກນັ້ນ, ໃນຄວາມໝາຍແຄບ, ຄຸນສົມບັດຍັງໝາຍເຖິງຄວາມດີ, ຄວາມປະພຶດດີ, ຄຸນລັກສະນະປະຈຳຕົວ. ຄຸນສົມບັດສຶກສາ ໝາຍເຖິງການສຶກສາເພື່ອໃຫ້ຜູ້ຮຽນເປັນຄົນດີ, ປະພຶດດີ, ມີຄຸນລັກສະນະຕາມທີ່ຕ້ອງການທັງທາງດ້ານແນວຄິດ, ທັດສະນະ, ຄຳນິຍົມ ແລະ ພຶດຕິກຳທີ່ສະແດງອອກ.

ຄຸນສົມບັດສຶກສາມີບົດບາດສຳຄັນໃນການສ້າງພົນລະເມືອງດີໃຫ້ແກ່ປະເທດຊາດ ເພື່ອໃຫ້ສັງຄົມມີຄວາມສີວິໄລຍຸຕິທຳ, ມີຄວາມສະຫງົບ ປາສະຈາກຄວາມຂັດແຍ່ງ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນປາກົດການຫຍໍ້ທ້າຍຕ່າງໆ.

1.2 ຈຸດໝາຍຂອງຄຸນສົມບັດສຶກສາ

- ຄຸນສົມບັດສຶກສາເນັ້ນການສຶກສາອົບອຸ່ມໃຫ້ຜູ້ຮຽນມີຄຸນລັກສະນະດັ່ງນີ້:
- 1) ຮັກບ້ານເກີດເມືອງນອນ, ຮັກຊາດລາວ ແລະ ພູມໃຈໃນຄວາມເປັນລາວ;
 - 2) ມີຄວາມຮູ້ ແລະ ເຫັນຄຸນຄ່າຂອງວັດທະນະທຳລາວ; ເຄົາລົບ ແລະ ປະພຶດ

ປະຕິບັດຕາມຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ວັດທະນະທຳອັນດີງາມຂອງລາວ; ຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບວັດທະນະທຳຂອງເຜົ່າຕ່າງໆໃນລາວ ແລະ ວັດທະນະທຳສາກົນ; ມັກຄົນຄວ້າຮູ້ຮຽນ ແລະ ພັດທະນາຕົນເອງ;

3) ມີລະບຽບວິໄນ, ຕື່ນຕົວປະຕິບັດຕາມລະບຽບກົດໝາຍ, ມີຈິດໃຈເປັນປະຊາທິປະໄຕ, ເຄົາລົບສິດທິຂອງຜູ້ອື່ນ ແລະ ມີນ້ຳໃຈລວມໝູ່;

4) ມີມາລະຍາດທີ່ຕາມກາລະເທສະ, ມີເຫດຜົນ, ຮູ້ໜ້າທີ່, ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ຊື່ສັດ, ດຸໝິ່ນ, ປະຢັດ, ອິດທິນ ແລະ ກົງຕໍ່ເວລາ;

5) ມີຄວາມເອື້ອເພື່ອແຜ່, ມີຄວາມເສຍສະລະ, ມີຄວາມກະຕັນຍູຮູ້ບຸນຄຸນ, ມີມະນຸດສຳພັນທີ່ດີ, ມີຄວາມສາມັກຄີກັບທຸກຊົນເຜົ່າໃນລາວ ແລະ ເພື່ອນມິດໃນໂລກ; ສາມາດດຳລົງຊີວິດຢູ່ຮ່ວມກັບຜູ້ອື່ນຢ່າງສະຫງົບສຸກ;

6) ມີຄວາມກ້າຫານໃນການສະແດງອອກ, ມີຄວາມຄ່ອງແຄ້ວໃນການສື່ສານ, ສາມາດປັບຕົວໃຫ້ເໝາະສົມຕາມກາລະເທສະ ແລະ ສາມາດເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ;

7) ມີຄຳນິຍົມເປັນເຈົ້າຕົນເອງ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ວຍຕົນເອງ;

8) ມີຄວາມຕື່ນຕົວໃນການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຮັກສາຄວາມສະອາດ.

1.3 ເນື້ອໃນຄຸນສົມບັດສຶກສາ

ເນື້ອໃນຄຸນສົມບັດສຶກສາປະກອບດ້ວຍການສຶກສາອົບອຸ່ມທາງດ້ານຄຸນສົມບັດສິນທຳປະຕິວັດ, ຈະລິຍະທຳ, ສິດທິ, ໜ້າທີ່ພົນລະເມືອງ, ວັດທະນະທຳ, ຮີດຄອງປະເພນີ, ສາສະໜາ, ກົດລະບຽບ, ກົດໝາຍ, ການເມືອງ ແລະ ການປົກຄອງ, ແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງພັກ ແລະ ລັດ ເປັນຕົ້ນ. ເນື້ອໃນຄຸນສົມບັດສຶກສາສະແດງອອກຢູ່ໃນວິຊາຮຽນເຊັ່ນ: ວິຊາຄຸນສົມບັດສຶກສາໃນຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ, ວິຊາສຶກສາພົນລະເມືອງໃນຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາ ແລະ ວິຊາການ